

Jednostka
projektowa:

AUTORSKA PRACOWNIA ARCHITEKTONICZNA - JACEK BUŁAT
60-113 Poznań ul. Skalna 7 tel / fax +48 61 830 27 34 | biuro@bulat.com.pl

Treść składowa
dokumentacji:

Inwestor:

Nazwa
inwestycji:

Adres
inwestycji:
Kategoria
obiektu
budowlanego
Lokalizacja
części:

Kod główny
obiektu :

**Gł.
projektant :**
architektura

architektura
projektował:

architektura
sprawdził:

program
konserwatorski:

konstrukcja
projektował:

konstrukcja
sprawdził:

ilość
egzemplarzy:

PROJEKT WYKONAWCZY

UNIwersytet im. ADAMA MICKIEWICZA w POZNANIU ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań

PROJEKT REMONTU WSCHODNIEGO DZIEDZIŃCA WEWNĘTRZNEGO BUDYNKU COLLEGIUM MAIUS W POZNANIU

61-701 Poznań, ul. Fredry 10

KATEGORIA IX

dz. nr 11/2 obręb Poznań arkusz 22

CPV 45214400-4 - Roboty budowlane w zakresie szkolnictwa wyższego

mgr inż. arch. Jacek Bułat
upr. nr 47/85/Pw specjal; architektura

mgr inż. arch. Michał Bułat

mgr inż. arch. Cyprian Prusakowski

mgr inż. arch. Marta Rajpołt

mgr inż. arch. Adam Błaszczuk
upr. nr WP-OIA/OKK/Upb/39/2009 specjal; architektura

mgr Katarzyna Michalak
Konserwator Dziej Sztuki

mgr inż. Jan Drzewiecki
upr. nr 83/PW/94 specjal. Konstrukcyjno-budowlana

dr inż. Jerzy Zielonacki
upr. nr 2/85/Pw, spec. konstrukcje

5 Stadium projektu: **PW** Branża: **Architektura** Oznaczenie dokumentacji: **PW**

POZNAŃ, MAJ 2016

(strona pusta)

Poznań, 12.05.2016r.

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTÓW

Zgodnie z art. 20, ust. 4, Ustawy Prawo Budowlane z 16.04.2004, oświadczam,
że projekt pt :

**Projekt remontu wschodniego dziedzińca wewnętrznego oraz dostosowania
środkowej klatki schodowej zgodnie z wymogami p.poż w budynku Collegium
Maius w Poznaniu**
ul. Fredry 10 61-701 Poznań

sporządzony został zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.
Dokumentacja jest kompletna z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

projektant architektury: **mgr inż. arch. Jacek Bułat**
upr. nr 47/85/Pw, spec. architektura

sprawdzający architektury: **mgr inż. arch. Adam Błaszczyk**
upr. nr WP-OIA/OKK/Upb/39/2009 , spec. architektura

projektant konstrukcji: **mgr inż. Jan Drzewiecki**
upr. nr 83/PW/94 spec. Konstrukcyjno-budowlana

sprawdzający konstrukcji: **dr inż. Jerzy Zielonacki**
upr. nr 2/85/Pw, spec. konstrukcje

(strona pusta)

SPIS DOKUMENTACJI

1. OPIS TECHNICZNY

1.1	Strona tytułowa	1
1.2	Spis dokumentacji	5
1.3	Opis techniczny	
	I - DANE OGÓLNE	7
	II – STAN ISTNIEJĄCY	8
	III – PROJEKT ROZBIÓRKI BUDYNKU TRAFOSTACJI.....	9
	IV - PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU.....	12
1.4	Opinia techniczna	17
1.5	Program Prac Konserwatorskich – wschodni dziedziniec wewnętrzny.....	21
1.6	Zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia w trakcie rozbiórki.....	36
1.7	Informacja BIOZ	38
1.8	Dokumentacja fotograficzna	48

2. ZAŁĄCZNIKI

- Projekt realizacyjny rekonstrukcji i przywrócenia drewnianych bram w elewacjach wschodniej i północnej budynku UAM Collegium Maius

autor: artysta plastyk, architekt wnętrz Jacek Wilczak, Poznań 2011- brama północna rys.3 i 4....61

- Projekt archiwalny budynku Collegium Maius, 1909 - rzut piwnicy.....65

3. RYSUNKI

PR.000	Zagospodarowanie terenu	
PR.001	Rzut przyziemia	
PR.002	Przekrój B-B	
PR.003	Przekrój C-C	
PR.004	Pierzeja północna- inw	
PR.005	Pierzeja południowa- inw	
PR.006	Pierzeja zachodnia- inw	
PR.007	Pierzeja wschodnia- inw	
PR.008	Pierzeja północna	
PR.009	Pierzeja południowa	
PR.010	Pierzeja zachodnia	
PR.011	Pierzeja wschodnia	
PR.012	Zestawienie stolarki drzwiowej	
PR.013	Zestawienie stolarki okiennej	
PR.014	Detal bramy D10 D11	
PR.015	Rozbiórka trafostacji – rzut i przekrój.....	
PR.016	Rozbiórka trafostacji – elewacje.....	
K-01	Rzut fundamentów- gabaryt	
K-02	Rzut fundamentów – zbrojenie	

(strona pusta)

OPIS TECHNICZNY

I - DANE OGÓLNE

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem projektu jest remont wschodniego dziedzińca wewnętrznego w budynku Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza przy ul. Fredry 10 w Poznaniu.

2. Cel opracowania

Celem opracowania jest wykonanie projektu remont wschodniego dziedzińca wewnętrznego, przywrócenie pierwotnego wyglądu w budynku Collegium Maius, w oparciu o zlecenie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

3. Podstawa opracowania

- Zlecenie Inwestora
- Wizja lokalna i inwentaryzacja architektoniczno-budowlana
- Obowiązujące Normy i przepisy
- Projekt archiwalny budynku Collegium Maius – rzut piwnic , 1909r.

4. Podstawowe dane

W ZAKRESIE OPRACOWANIA:

- powierzchnia terenu w granicach opracowania.....	259,5 m ²
- powierzchnia dziedzińca	227 m ²
- powierzchnia utwardzona dziedzińca	227 m ²
- powierzchnia przejazdu	32,5 m ²
- powierzchnia utwardzona przejazdu	32,5 m ²

Obiekt objęty rozbiórką (budynek dawnej trafostacji):

- powierzchnia zabudowy:	68,9 m ²
- długość budynku:	18,6 m
- szerokość budynków:	6,4 m
- wysokość budynków:	4,3 m
- ilość kondygnacji:.....	1

II – STAN ISTNIEJĄCY

1. Lokalizacja i dane działki

Opracowanie obejmuje swoim zasięgiem fragment działki położonej w Poznaniu przy ul. Fredry 10, dz. nr ew.11/2.

Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A 210 decyzją z dnia 8 listopada 1978r.

2. Opis stanu istniejącego

Zakres niniejszego opracowania skupia się wschodnim dziedzińcu wewnętrznym gdzie wszystkie elementy elewacji począwszy od elementów kamiennych cokołu, poprzez płaszczyzny tynków a skończywszy na detalach architektonicznych gzymsu między-piętrowego wykonanego z kamienia wymagają renowacji. Ponadto nawierzchnia dziedzińca jako wtórna, wykonana z płyt betonowych, wymaga renowacji obejmującej wymianę nawierzchni oraz wykonanie działań związanych z małą architekturą oraz infrastrukturą techniczną. Obecnie dziedziniec zabudowany jest wiatami oraz wtórną zabudową, która przeznaczona jest do likwidacji. Opracowanie obejmuje również remont przejazdu oraz przywrócenie drewnianych bram wjazdowych na dziedziniec.

Działka na której znajduje się teren objęty opracowaniem znajduje się w terenie zabudowanym, w obszarze ścisłej zabudowy śródmiejskiej. Objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej.

Budynek trafostacji przeznaczony do rozbiórki zlokalizowany jest na wewnętrznym dziedzińcu wschodnim budynku Collegium Maius. Otoczony jest przez bezpośrednie sąsiedztwo zabytkowego obiektu. Obiekt posiada niezależną konstrukcję od budynku Collegium Maius.

Z uwagi na powyższy fakt wszelkie prace powinny być prowadzone z najwyższą ostrożnością, a wszystkie obiekty zabytkowe oraz istniejące budynki do zachowania należy odpowiednio zabezpieczyć przed przystąpieniem do prac rozbiórkowych. Wszystkie roboty, oraz załadunek materiałów rozbiórkowych odbywać się będzie w obrębie działki będącej w użytkowaniu Uniwersytetu Adama Mickiewicza.

III – PROJEKT ROZBIÓRKI BUDYNKU TRAFOSTACJI

1. Podstawowe dane

Budynek trafostacji przeznaczony do rozbiórki zlokalizowany jest na wewnętrznym dziedzińcu wschodnim budynku Collegium Maius. Otoczony jest przez bezpośrednie sąsiedztwo zabytkowego obiektu.

Obiekt posiada niezależną konstrukcję od budynku Collegium Maius.

2. Forma i funkcja

Budynek istniejący, niepodpiwniczony, stropodach płaski z dostępem od strony dziedzińca wewnętrznego. Budynek trafostacji wcześniej użytkowany zgodnie z projektowanym przeznaczeniem, obecnie nieużytkowany.

Po zakończeniu robót teren rozbiórki należy uprzątnąć.

Lokalizację obiektów i zakres opracowania przedstawiono szczegółowo na rysunku:

PR.000 Zagospodarowanie terenu

3. Opis stanu istniejącego

Przeznaczony do rozbiórki obiekt jest budynkiem jednokondygnacyjnym, niepodpiwniczonym. Został wzniesiony w konstrukcji murowanej ceglanej. Ściany konstrukcyjne ceglane z cegły pełnej na zaprawie cementowo-wapiennej. Budynek trafostacji posiada płytę fundamentową żelbetową, przekryty stropodachem o konstrukcji monolitycznej żelbetowej, pokrycie z papy. Ściana trafostacji od strony zachodniej przylega na fragmencie do ściany zewnętrznej budynku Collegium Maius, który nie podlega rozbiórce i wymaga szczególnej ochrony jako obiekt zabytkowy.

4. Ocena stanu istniejącego

Budynek w średnim stanie technicznym, obecnie nieużytkowany. Wyposażenie wewnętrzne i instalacyjne obiektu – do demontażu.

5. Elementy konstrukcyjne

5.1 Fundamenty

Fundament trafostacji stanowi monolityczna żelbetowa płyta.

5.2 Dach i strop

Stropodach o konstrukcji monolitycznej żelbetowej, z pokryciem z papy, oparty na ścianach nośnych.

5.3 Ściany

Ściany wykonano jako murowane z cegły pełnej oraz kratówki na zaprawie cementowo-wapiennej. Ściana trafostacji od strony zachodniej pokrywa się we fragmencie ze ścianą zewnętrzną budynku Collegium Maius, który nie podlega rozbiórce i wymaga szczególnej ochrony jako obiekt zabytkowy.

6. Opis technologii rozbiórki

6.1 Pierwszy etap rozbiórki

- sprawdzenie i ewentualne odłączenie od przyłączy wszystkich istniejących wewnętrznych instalacji, w szczególności pozostałych urządzeń elektrycznych trafostacji
- wykonanie ogrodzenia terenu rozbiórki wraz z zadaszeniem na styku z ruchem pieszym
- zawieszenie tablic informacyjnych i ostrzegawczych o prowadzonych robotach rozbiórkowych i

zakazie przebywania w obrębie rozbiórki osób nieuprawnionych

- kierownik budowy powinien posiadać aktualną mapę uzbrojenia znajdującego się na terenie działki, tak aby można było dokonać skutecznego zabezpieczenia istniejących przyłączy przed uszkodzeniem w trakcie robót rozbiórkowych. Ze względu na ilość nieistniejących przyłączy prace powinny być wykonywane ostrożnie, z przewagą prac ręcznych.
- zasilanie elektronarzędzi wyłącznie z prowizorycznej instalacji budowlanej z rozdzielni budowlanej wyposażonej w odpowiednie zabezpieczenia
- demontaż rynien, koryt i rur spustowych oraz opierzeń stropodachów
- demontaż stolarki, wyposażenia stałego
- demontaż pokrycia papowego
- usunięcie żużlobetonu z dachu
- rozebranie ścianek działowych

6.2. Drugi etap rozbiórki

Drugi etap rozbiórki obejmuje konstrukcję nośną budynku. Ponieważ w strefie rozbiórki znajdują się inne obiekty a budynek znajduje się na dziedzińcu wewnętrznym nie ma możliwości wykonania rozbiórki przy użyciu ciężkiego sprzętu burzącego. Zakłada się demontaż konstrukcji metodami tradycyjnymi w kolejności odwrotnej od jego wznoszenia. Ciężkie elementy konstrukcji po odcięciu będą usuwane poza obiekt, bezpośrednio na środki transportu wywożące gruz.

Odcinanie fragmentów konstrukcji budynku należy wykonywać przy użyciu ręcznych elektronarzędzi oraz pił do betonu. Elementy odcinane powinny być wcześniej zabezpieczone. Należy stale kontrolować ciężar elementów. W przypadku użycia niewielkiego dźwigu ich ciężar nie może przekraczać połowy udźwigu (z uwzględnieniem wysięgu na jakim jest podwieszany element). Kończącym etapem rozbiórki jest usunięcie posadzek w przyziemiu oraz demontaż płyty fundamentowej trafostacji.

Na bieżąco należy rozsortować i załadować materiały rozbiórkowe na środki transportu i wywieźć na wysypisko lub przekazać firmie zajmującej się recyklingiem.

7. Wytyczne prowadzenia robót

- Ze względu na specyficzne warunki, wykonanie robót należy powierzyć prowadzenie rozbiórki firmie posiadającej doświadczenie w wykonywaniu tego typu robót i mającej odpowiednie zaplecze sprzętowe do rozbiórki tego typu obiektów
- Roboty należy prowadzić pod stałym nadzorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz duże doświadczenie przy tego typu robotach
- Gruz wywozić na bieżąco, nie dopuszczając do jego gromadzenia na składowisku przyobiektowym. Inne materiały poddawać selekcji na bieżąco i możliwie szybko usunąć lub zagospodarować
- Przy wyjeździe poza teren budowy sprawdzić każdorazowo bezpieczeństwo ładunku przed przypadkowym wypadnięciem z pojazdu, oraz czystość kół pojazdów. Materiały uzyskane z rozbiórki należy utylizować (wywóz na wysypisko, przekazanie do firm likwidujących materiały szkodliwe dla środowiska)
- Przy wykonywaniu robót należy przestrzegać obowiązujących przepisów w zakresie BHP i p.poż. Do wykonywania robót można stosować jedynie narzędzia będące w dobrym stanie technicznym. Prowadzenie prac rozbiórkowych po zmroku jest niedopuszczalne. Ze względu na specyfikę robót rozbiórkowych zatrudnieni przy tych pracach pracownicy muszą zostać dodatkowo przeszkoleni w zakresie BHP
- Do robót budowlanych można przystąpić po uprawomocnieniu się decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę oraz zgłoszeniu terminu ich rozpoczęcia co najmniej 7 dni wcześniej, wraz z dołączoną deklaracją kierownika budowy

8. Warunki bezpiecznego prowadzenia robót

- Szczególną uwagę należy zwrócić na stosowanie przez pracowników środków ochrony osobistej
- Wykonawca robót i Inwestor zobowiązani są przy prowadzeniu robót rozbiórkowych zachować szczególną ostrożność na styku z sąsiednimi obiektami, tak aby wykonywane prace nie spowodowały ich uszkodzenia
- Po zakończeniu wszystkich robót rozbiórkowych teren należy oczyścić oraz wykonać ewentualne naprawy w porozumieniu z Inwestorem.

9. Uwagi dodatkowe

- Teren prowadzenia robót rozbiórkowych należy ogrodzić i oznakować.
  - Nie wolno obalać ścian i słupów przez podkopywanie lub podcinanie.
  - Podczas prowadzenia prac rozbiórkowych na zewnątrz budynku (szczególnie z użyciem żurawia) należy przy wietrze przekraczającym 10 m/s wstrzymać roboty.
  - Prowadzenie prac rozbiórkowych o zmroku jest zabronione.
  - Podczas prowadzenia robót rozbiórkowych należy przestrzegać przepisów BHP zawartych w Dzienniku Ustaw Nr 13 Rozporządzenia Nr 93 MBiPMB z 1972 r. z późniejszymi zmianami
  - Wszystkie prace rozbiórkowe muszą być bezwzględnie wykonywane z uwzględnieniem aktualnej plany zbiorczej sieci
  - Pracownicy zatrudnieni przy rozbiórce muszą być zabezpieczeni w sprzęt ochrony osobistej, a przy pracach na wysokości w szelki bezpieczeństwa
  - Przerwy w pracy należy urządzać o tej samej porze dla wszystkich pracowników prowadzących rozbiórkę. Zabrania się stanowczo pracy robotników pod nieobecność na placu budowy osób posiadających odpowiednie uprawnienia (kierownik budowy, majster) ustawić tablice ostrzegawczo - informacyjne o tematyce BHP
- „TEREN ROZBIÓRKI – WSTĘP WZBRONIONY”
 „UWAGA – PRZEJŚCIE NIEBEZPIECZNE”
 „STREFA ROZBIÓRKI – ZACHOWAJ OSTROŻNOŚĆ”
 „UWAGA – ROBOTY ROZBIÓRKOWE”

UWAGA!

Budynek Collegium Maius nie podlega rozbiórce i wymaga szczególnej ochrony z uwagi na ochronę konserwatorską!

10. Uwagi końcowe

- wszystkie roboty budowlane należy wykonać zgodnie z „Warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano - montażowych”, zasadami sztuki budowlanej oraz przepisami BHP, przez odpowiednio wykwalifikowanych pracowników i pod stałym nadzorem technicznym
- wszelkie wątpliwości powstałe podczas zapoznawania się z dokumentacją oraz w czasie realizacji robót rozbiórkowych, należy niezwłocznie i na bieżąco wyjaśniać z autorem projektu
- zmiany w projekcie dozwolone są jedynie za zgodą autora

IV - PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU

1. Podstawowe dane

Projektowany remont dziedzińca wschodniego nie zakłada zmiany sposobu użytkowania budynku jako obiektu użyteczności publicznej. Remont nie zmienia bryły oraz formy architektonicznej budynku. Projektowane zmiany w obecnym układzie otworów okiennych oraz drzwiowych zakładają powrót do pierwotnego układu. Budynek jest podłączony do istniejącej sieci wod-kan., energetycznej i gazowej. Dziedziniec obecnie posiada 3 niezależne wyjścia oraz 1 wejście do pomieszczenia dostępnego bezpośrednio z dziedzińca.

Wyjścia prowadzą:

- na zewnątrz obiektu poprzez bramę od strony ul. O.Honoriusza Kowalczyka
- na wewnętrzną klatkę schodową
- do części laboratoryjnej Uniwersytetu Medycznego na poziomie piwnicy
- wejście do pomieszczenia centrali telefonicznej dostępne bezpośrednio z dziedzińca.

W celu przywrócenia stanu pierwotnego projektuje się zachować 2 wyjścia tj. na klatkę schodową oraz przez bramy od strony ul. O.Honoriusza Kowalczyka.

Projektowane rozwiązania związane są z remontem nawierzchni oraz małą architekturą wschodniego dziedzińca wewnętrznego Collegium Maius. Program użytkowy związany jest z potrzebą Inwestora stworzenia na dziedzińcu przestrzeni pół-publicznej umożliwiającej także użytkowanie na potrzeby obsługi obiektu. Na terenie dziedzińca projektuje się także miejsce gromadzenia odpadów wraz z montażem automatycznego kosza na odpady.

Istniejącą nawierzchnię jako wtórną z płyt betonowych projektuje się wymienić na nawierzchnię z kostki granitowej oraz lastriko, na wzór posadzki wykonanej na dziedzińcu zachodnim, tj:

- z kostki granitowej w obrębie całego dziedzińca w kolorze szarym oraz czerwonym wg rysunków
- z lastriko w dwóch kolorach w obrębie wjazdu od strony ul. O.H. Kowalczyka zgodnie z rysunkami

2. Funkcja oraz warunki dostępu dla osób niepełnosprawnych

Budynek Collegium Maius funkcjonuje jako obiekt użyteczności publicznej. Dostęp dla osób niepełnosprawnych zapewniony jest przez wjazd od strony ul. O. Honoriusza Kowalczyka. Dotychczas dziedziniec wschodni pełnił funkcję zaplecza technicznego. Niniejsze opracowanie zakłada podtrzymanie tej funkcji oraz rozszerzenie jej o funkcję rekreacyjną.

3. Rozwiązania konstrukcyjno-materiałowe

3.1 Nawierzchnia

Nawierzchnię projektuje się w obrębie dziedzińca z kostki granitowej w dwóch kolorach zgodnie z rysunkami załączonymi do dokumentacji. Kostka granitowa układana na podbudowie i warstwie filtracyjnej zgodnie ze szczegółami na rysunku. Projektowane spadki należy wykonać w kierunku wpustów umiejscowionych centralnie na dziedzińcu. Zgodnie z rysunkami w nawierzchni zlokalizować wpusty, rewizje, studzienki, odwodnienie liniowe oraz wykonać wykończanie z kostki granitowej miejsca gromadzenia odpadów. Nawierzchnię w przejeździe pomiędzy bramami wykonać w technologii lastriko w dwóch kolorach, wykończanie progów z płyt kamiennych granitowych. Zabezpieczyć przed uszkodzeniami mechanicznymi oraz unikać różnic poziomów pomiędzy materiałami nawierzchni. Podczas prowadzonych prac należy także wykonać nowe zabezpieczenie przeciwwilgociowe istniejących ścian fundamentowych zgodnie z dokumentacją.

Wszelkie prace na dziedzińcu należy wykonywać ręcznie z uwagi na liczne instalacje podziemne.

3.2 Mała architektura, oświetlenie

Mała architektura obejmuje ustawienie na dziedzińcu dwóch koszy na odpady wraz z popielnicami. Projektuje się prosty wzór podkreślający reprezentacyjny charakter całego obiektu.

Dodatkowo należy wykonać odboje przy bramach wjazdowych (lub poddać renowacji zgodnie z opisem) zgodnie z rysunkiem oraz na wzór istniejących.

Projektuje się oświetlenie elewacji dziedzińca wschodniego. Proponuje się wykorzystanie opraw diodowych np. typu LEDLINE. Na system oświetlenia składają się:

- lampy LED montowane w posadzce – 11 sztuk, barwa ciepła, szeroki rozsył światła. Należy zapewnić odpowiednią szczelność, wykonać drenaż pod oprawami oraz wykonać odpowiednie podłączenie w gruncie.
- oprawy oświetleniowe montowane bezpośrednio na elewacji oraz w wnękach okiennych- 13 sztuk, oprawy LED typu LEDLINE rozmieszczone wg rysunków. Należy wykonać podłączenia pod tynkiem oraz zapewnić szczelność.
- stylizowane lampy na wejściu oraz bramą wjazdową – 2 sztuki (wykonane na wzór stylizowanych lamp na dziedzińcu zachodnim)
- oświetlenie przejazdu pomiędzy bramami – 2 sztuki lamp stylizowanych oraz 4 opraw montowanych do ścian wg rozmieszczenia na rysunkach. Podłączenia należy wykonać ponad sufitem oraz pod tynkiem ścian. Oświetlenie wykonać zgodnie z projektem branżowym.

1-2. Widoki dziedzińca zachodniego z małą architekturą, wykończeniem bramy wjazdowej oraz stylizowanym oświetleniem

4. Rozwiązania budowlano-instalacyjne

4.1 Instalacja wodna, kanalizacji oraz kanalizacji deszczowej dziedzińca wewnętrznego

Istniejącą instalację kanalizacji deszczowej dziedzińca wewnętrznego w całości należy poddać renowacji i dostosować do projektowanego układu oraz instalacji dziedzińca. Prace zakładają wymianę oraz przełożenie wpustów, odpływów oraz pozostałych elementów, dostosowanie oraz udrożnienie instalacji.

Wszystkie istniejące instalacje wodne oraz kanalizacyjne w obrębie dziedzińca należy poddać wymianie na nowe oraz wykonać nowe podłączenie i studnie zgodnie z projektem branżowym. Instalacje w obrębie przejazdu należy poddać ciśnieniowemu czyszczeniu.

Instalacje odprowadzenia wody deszczowej należy wyposażyć w czyszczaki oraz rewizje.

Zgodnie z lokalizacją na rysunkach należy wykonać studzienkę posadzkową z zaworem czerpalnym wody- zasilanie zapewnić z istniejącej instalacji wodnej budynku. Rewizję wykończyć zgodnie z wykończaniem posadzki dziedzińca, zapewnić szczelność.

Istniejący zawór hydrantowy wraz z instalacją w obrębie dziedzińca przeznaczony do demontażu oraz zaślepienia.

Wszelkie prace wykonywać zgodnie z projektem branżowym. Instalacje dostosować do instalacji sanitarnej istniejącej w budynku oraz szczególnie unikać kolizji z innymi elementami projektowanymi.

UWAGA! Wykonawca zobowiązany jest wykonać geodezyjną inwentaryzację powykonawczą wszystkich instalacji w obrębie opracowania na aktualnej mapie zasadniczej oraz przekazać ją inwestorowi w formie papierowej oraz elektronicznej.

4.2 Instalacja elektryczna oraz iluminacja

Do projektowanego oświetlenia elewacji dziedzińca projektuje się podejścia elektryczne standardowe zgodnie z zaleceniami producenta i dostawcy opraw oświetleniowych.

Należy wykonać także podejście do podłączenia automatycznego kosza na odpady zgodnie z zaleceniami producenta. Zakres prac zgodny z projektem branżowym.

Należy także wykonać modernizację instalacji wentylacji:

- przeniesienie zewnętrznej jednostki klimatyzacji na pierzei zachodniej do projektowanej wnęki okiennej za otwieraną kratę zewnętrzną
- przeniesienie zakończenia wentylacji do wnęki okiennej i usunięcie stalowego komina wentylacyjnego w pierzei południowej

5. Remont elewacji dziedzińca wewnętrznego

5.1 Opis ogólny

Projektowane rozwiązania niniejszego opracowania związane są z remontem elewacji wschodniego dziedzińca wewnętrznego Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Projekt zakłada odnowienie, renowację wszystkich elementów (tynków, gzymsów, detali, obróbek blacharskich, cokołu) oraz przywrócenie pierwotnego układu wszystkich elewacji dziedzińca. Wszelkie prace powinny być prowadzone zgodnie z Programem Prac Konserwatorskich oraz pod nadzorem Miejskiego Konserwatora Zabytków.

5.2 Forma architektoniczna, stolarka drzwiowa i okienna

Projekt nie zmienia formy architektonicznej, zakłada przywrócenie pierwotnego układu (w tym otworów oraz zdobień) elewacji dziedzińca.

Projektuje się zmiany w rozmieszczeniu otworów okiennych, w celu przywrócenia historycznego układu, drzwiowych a także wymianę niektórych drzwi oraz okien na nowe na wzór istniejących – zgodnie z zestawieniem stolarki.

Zmiany w rozmieszczeniu otworów zakładają powrót do pierwotnego układu poprzez usunięcie wtórnych elementów stolarki, w szczególności:

- usunięcie drzwi w pierzei południowej i przywrócenie stolarki okiennej w tym miejscu na wzór

historycznej

- wykonanie nowych stylizowanych bram (w miejscu istniejących) w pierzei północnej zgodnie z rysunkiem detalu, na podstawie archiwalnej dokumentacji. Wzór oraz wykonanie bram zgodne z projektem REKONSTRUKCJI BRAM W ELEWACJACH WSCHODNIEJ I PÓŁNOCNEJ BUDYNKU UAM COLLEGIUM MAIUS autorstwa Jacka Wilczaka
- przywrócenie historycznego charakteru oraz wykończenia w przejeździe pomiędzy bramami – wykonanie nowych tynków, wymiana i ujednolicenie stolarki oraz wykonanie stylizowanego sufitu podwieszanego w celu zamaskowania licznych instalacji, wykończonego identycznie jak ściany
- przywrócenie zamurowanych otworów okiennych w pierzei wschodniej na wzór historycznych
- usunięcie drzwi do pomieszczenia centrali oraz schodów w pierzei zachodniej oraz przywrócenie w tym miejscu otworów wentylacyjnych oraz okiennych na wzór historycznego układu z projektu archiwalnego.

W związku z obecną funkcją obiektu oraz lokalizacją istniejących laboratoriów na poziomie piwnicy, projektuje się likwidację kanału wentylacyjnego zamontowanego na ścianie pierzei południowej. Do czasu przeniesienia laboratorium należy wykonać kratę nawiewną w oknie, w podziale i wykończeniu do wzór okna istniejącego, oraz zachować otwór w ścianie – wykończenie kratą w kolorze identycznym jak tynk. Dodatkowo należy usunąć otwory wentylacyjne w pierzei wschodniej i wykonać niezbędne nawiewy w oknie przy zachowaniu istniejącego podziału.

5.3 Tynki zewnętrzne, elementy kamienne cokołu i ścian.

Prace związane z remontem tynków zewnętrznych, elementów kamiennych cokołu i ścian należy wykonać zgodnie z Programem Prac Konserwatorskim pod nadzorem konserwatorskim, sporządzając pełną dokumentację powykonawczą zgodnie z zaleceniem Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków zgodnie z zamieszczona na stronie internetowej instrukcja.

5.3.1 Tynk zewnętrzny

Tynki zewnętrzne projektuje się poddać renowacji i konserwacji oraz ze względu na stan poddać wymianie. Zaleca się wykonanie tynków podkładowych, natomiast do rekonstrukcji tynków wierzchnich użyć tynku tradycyjnego przygotowywanego na miejscu. Ujednolicenie detalu architektonicznego mineralną szpachlą wykończeniową. Kolorystyka tynków identyczna jak na dziedzińcu zachodnim, dobrać kolor wg Keim Exclusiv pomiędzy 9268 a 9288. Ściany oraz sufit w przejeździe pomiędzy bramami tynkowane na kolor identyczny ściany elewacji. Wszelkie prace, zabezpieczanie oraz wykończenie prowadzić zgodnie z Programem Prac Konserwatorskich oraz Pozwoleniem Konserwatorskim pod nadzorem. Ostateczny dobór kolorystyczny wykonać zgodnie z opisami na rysunkach, powinien być także poprzedzony próbami kolorystycznymi zaakceptowanymi przez Inwestora oraz Miejskiego Konserwatora Zabytków.

5.3.4 Okładzina kamienna cokołów z granitów strzegomskich

Istniejące cokoły należy dokładnie oczyścić, usunąć zaprawy oraz wykonać prace zgodnie z wytycznymi Programu Prac Konserwatorskim. Nową okładzinę cokołów wykonać z granitów strzegomskich. Wykończenie wykonać na wzór cokołu na dziedzińcu zachodnim Collegium Maius.

5.3.5 Okładzina kamienna z piaskowca

Istniejące okładziny oraz elementy wykonane z piaskowca należy poddać oczyszczaniu oraz naprawie lub uzupełnieniu. Uzupełnienia wykonać zaprawą mineralną. Należy uzupełnić również spoiny pomiędzy lokami kamienia przy użyciu gotowej zaprawy. Kolory dopasować do naturalnych kolorów kamienia. Tam gdzie jest to konieczne wykonać nowe fragmenty. Wszelkie prace w tym zakresie powinny być wykonywane zgodnie z Programem Prac Konserwatorskich oraz pod nadzorem Konserwatora Zabytków.

5.4 Obróbki blacharskie oraz elementy wykończenia

Wszelkie obróbki blacharskie elewacji, obróbki dachowe wraz z rynnami i rurami spustowymi należy wykonać lub wymienić na nowe przy użyciu blachy miedzianej grubości 0,6 mm. Rynny zakończyć czyszczakami żeliwnymi do wysokości 1,4m od posadzki dziedzińca. Miedź używana na dachy i fasady winna być miedzią odtlenioną fosforem, określaną jako typ Cu-DHP zgodnie z normą europejską EN 1172 - Europejska norma określająca blachy i taśmy dla budownictwa.

Dodatkowo wszystkie poziome elementy (parapety, gzymsy) wyposażać w kolce przeciw ptakom, wykonać także wyminę piorunochronów na nowe wraz z mocowaniami.

OPINIA TECHNICZNA

OBIEKT: **PROJEKT REMONTU WSCHODNIEGO DZIEDZIŃCA
WEWNĘTRZNEGO W BUDYNKU UAM COLLEGIUM MAIUS W
POZNANIU**

ADRES: 61-701 Poznań, ul. Fredry 10
dz. nr 11/2 obręb Poznań arkusz 22

1.1. Ogólny opis budynku

Powstanie budynku datuje się na lata 1905 – 1909. Budynek w części północnej czterokondygnacyjny z poddaszem użytkowym, częściowo podpiwniczony, częściowo z obniżonym przyziemiem. Obiekt został wykonany w technologii tradycyjnej – murowany z cegły pełnej ceramicznej. Ściany otynkowane, częściowo obłożone piaskowcem. W poziomie przyziemia na styku z gruntem licowane płytami granitowymi.

Stropy zostały wykonane jako masywne – ceramiczne. Szczegóły konstrukcji stropów zostały opisane w dalszej części opracowania. Schody masywne, betonowe i żelbetowe.

Konstrukcja dachu drewniana krokwiowo – płatwiowa wsparta na słupach drewnianych oraz murłatach spoczywających na ścianach. Dachy pokryte dachówką ceramiczną.

Budynek ten znajduje się na obszarze objętym ochroną konserwatorską.

1.2. Opis poszczególnych elementów budynku objętych zakresem oceny stanu technicznego

Fundamenty

Część budynku od strony północnej została posadowiona na ławach betonowych. Ławy betonowe o wysokości 70 do 82 cm posiadają odsadzki szerokości od 10 do 30 cm. Fundamenty budynku posadowione są na podłożu gruntowym stanowiącym piaski drobne zagęszczone $ID = 0,70$. Podobnie zostały wykonane ławy ścian wewnętrznych nośnych znajdujących się w zakresie opracowania.

Zwierciadło wody gruntowej zmierzone podczas badań geologicznych (kwiecień 2005) znajdowało się na poziomie około 18 cm poniżej poziomu posadowienia ław fundamentowych. Odślonięte ławy fundamentowe znajdują się w dobrym stanie technicznym, brak widocznych większych spękań. Stwierdzono brak poziomych i pionowych izolacji przeciwwilgociowych.

FOT. 1 i 2 Odkrywki fundamentów.

Ściany piwnic

Ściany zewnętrzne murowane z cegły pełnej na zaprawie cementowo – wapiennej i wapiennej o grubości 92 cm. Ściany wewnętrzne nośne murowane z cegły pełnej na zaprawie cementowo – wapiennej i wapiennej o zróżnicowanych grubościach od 100 do 38 cm. Stan techniczny ścian jest dobry, brak większych ubytków muru. Cegły z których wykonano mury są stosunkowo dobrze zachowane, nie są spękane, nie łuszczą się. Zaprawa jest dobrze zachowana. W pomieszczeniach piwnicznych nie stwierdzono zawilgocenia ścian.

FOT.3 Widok murów piwnicznych

Ściany zewnętrzne kondygnacji nadziemnych

Zewnętrzne ściany budynku murowane z cegły pełnej ceramicznej na zaprawie cementowo - wapiennej i wapiennej. Ściany otynkowane tynkiem cementowo – wapiennym lub wapiennym. Ściany elewacyjne od strony ulic Fredry, Kościuszki i al. Niepodległości znajduje się w dobrym stanie technicznym. Ściany nie wykazują cech nierównomiernego osiadania. Nadproża nadokienne nie są spękane.

Ściany wewnętrzne kondygnacji nadziemnych

Wewnętrzne ściany nośne budynku murowane z cegły pełnej ceramicznej na zaprawie cementowo – wapiennej i wapiennej. Ściany otynkowane tynkiem wapiennym. Ściany w dobrym stanie technicznym.

Nadproża drzwiowe i okienne

W budynku nadproża drzwiowe i okienne wykonano w różnych technologiach. Większość nadproży drzwiowych wykonano jako sklepienia ceglane. Znajdują się one w różnym stanie technicznym. Część z nich na skutek uszkodzeń przy prowadzeniu instalacji wymaga naprawy lub wymiany.

Tynki wewnętrzne

Tynki wewnętrzne znajdują się w różnym stanie technicznym. Część pomieszczeń wyremontowano, w nich tynki znajdują się w bardzo dobrym stanie. Część tynków została zasłonięta przez zamocowane płyty gipsowo - kartonowe i okładziny ceramiczne. W pozostałych pomieszczeniach tynki znajdują się w stanie adekwatnym do wieku budynku i stanu zużyć pozostałych elementów wnętrza.

Tynki zewnętrzne

Tynki zewnętrzne znajdują się w różnym stanie technicznym. Elewacje frontowe budynku znajdują się w dobrym stanie technicznym. Tynki elewacji wewnętrznych dziedzińców znajdują się w bardzo złym stanie. Widoczne odpryski tynku, miejscami całkowity brak tynków.

FOT.4 Widok ściany dziedzińca wewnętrznego – zniszczone tynki.

FOT.5 Widok ściany dziedzińca wewnętrznego – zniszczone tynki.

Izolacje przeciwwilgociowe

Na podstawie wykonanych odkrywek ścian zewnętrznych, stwierdzono brak izolacji poziomej i pionowej ścian fundamentowych.

Instalacje

Budynek wyposażony jest w instalację elektryczną, oraz w instalację wodno – kanalizacyjną, teletechniczną i gazową.

1.3 Analiza i ocena stanu istniejącego

Istniejący budynek znajduje się w dobrym stanie technicznym, pomimo przeszło stuletniego okresu użytkowania. Posadowienie, sklepienia, stropy, mury piwniczne będące przedmiotem niniejszej ekspertyzy są w wystarczającym stanie technicznym.

1.4 Wnioski i zalecenia

Analiza stanu technicznego fragmentów konstrukcji budynku związanych z planowanymi pracami projektowymi, pozwala stwierdzić ich zróżnicowany stan techniczny. Stan konstrukcji pozwala na wykonanie zaplanowanych w projekcie budowlanym robót.

Konstrukcyjne ściany nośne budynku znajdują się w stanie technicznym adekwatnym do stopnia zużycia technologicznego obiektu. Mury nie wykazują odchyłeń od pionów, nie ma ubytków i znaczących zarysowań.

Na podstawie wizji lokalnej, wykonanych odkrywek, oraz wstępnej oceny parametrów wytrzymałościowych muru, można przyjąć, że został on wykonany z cegły pełnej klasy co najmniej 10,0 MPa, na zaprawie wapiennej klasy co najmniej 1,0 MPa. Parametry wytrzymałościowe zaprawy spajającej cegły są różne w poszczególnych rejonach budynku. Przyczyną takiego stanu rzeczy były zniszczenia wojenne i późniejsza odbudowa oraz okres przeszło 100 letniej eksploatacji budynku (przebudowy, adaptacje, wymiany instalacji).

Tynki dziedzińców wewnętrznych budynku znajdują się w złym stanie technicznym, wymagają gruntownej renowacji.

Należy wykonać dokładną inwentaryzację konstrukcji więźby i przeprowadzić sprawdzające obliczenia statyczne w celu ustalenia, które elementy konstrukcji wymagają wzmocnienia lub wymiany. Podczas wykonywania prac remontowych należy dokładnie sprawdzić każdy element więźby dachowej. Każdy element wykazujący oznaki nadmiernego ugięcia lub skorodowany biologicznie należy wymienić na nowy lub wzmocnić.

Przy planowaniu prac remontowo-budowlanych należy mieć na uwadze, że budynek znajduje się na terenie Starego Miasta w rejonie ochrony konserwatorskiej. Ze względu na ochronę konserwatorską przedmiotowego budynku wszelkie prace budowlane należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W przypadku konieczności wykonania dodatkowych przekuć, lub dociążenia istniejących elementów konstrukcji budynku - nie analizowanych w niniejszym opracowaniu, należy skonsultować się z autorami ekspertyzy.

W związku z brakiem dokumentacji archiwalnej obiektu oraz zniszczeniami wojennymi i licznymi modernizacjami, należy liczyć się z możliwością ujawnienia niezainwentaryzowanych elementów konstrukcji nośnej budynku mogących mieć wpływ na przyjęte rozwiązania techniczne. W przypadku zaistnienia takich okoliczności należy bezwzględnie skontaktować się z autorami opracowania.

W trakcie prowadzenia prac remontowych należy stosować ciągły nadzór osób uprawnionych.

Opracował: mgr inż. arch. Jacek Bułat

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
DOTYCZĄCY WSCHODNIEGO DZIEDZIŃCA WEWNĘTRZNEGO
COLLEGIUM MAIUS UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA
PRZY UL. FREDRY 10 W POZNANIU

Opracowanie na zlecenie:
Autorska Pracownia Architektoniczna Jacek Bułat
ul. Skalna 7, 60-113 Poznań

Autor opracowania:
Konservator Dziej Sztuki
mgr Katarzyna Michalak

Poznań, marzec 2016

DZIEŁO KONSERWATORSKIE I DOKUMENTACJA CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

(strona pusta)

Spis treści

1. Przedmiot opracowania
2. Podstawa opracowania
3. Cel opracowania
4. Materiały wykorzystane w dokumentacji
5. Zagadnienia historyczne
6. Opis obiektu
7. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń
8. Cel oraz założenia konserwacji i restauracji
9. Przebieg prac konserwatorskich
10. Dokumentacja fotograficzna
11. Spis fotografii

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest wschodni dziedziniec wewnętrzny obecnego Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, pierwotnie gmachu Królewskiej Komisji Kolonizacyjnej. Gmach został wzniesiony w latach 1905 (rozpoczęcie) - 1908 (zakończenie budowy). Jego projekt opracowało Ministerstwo Robót Publicznych (architekci: Buch, Riepert, Delius). Budynek znajduje się w Poznaniu przy ul. Fredry 10 i wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A 210 z dnia 08.11.1978 roku.

2. Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest zlecenie opracowania Programu prac konserwatorskich i restauratorskich przez pracownię projektową Autorska Pracownia Architektoniczna Jacek Bułat, z siedzibą przy ul. Skalnej 7 w Poznaniu.

3. Cel opracowania

Celem opracowania jest przedstawienie proponowanego postępowania konserwatorskiego dotyczącego dziedzińca, a dokładnie tynków fakturalnych ścian, detalu architektonicznego wykonanego z zaprawy, kamiennego gzymsu międzykondygnacyjnego (piaskowiec), dekoracji ornamentowej zwieńczenia ryzalitu. Program będzie załącznikiem do Projektu Budowlanego pt.: "Remont dziedzińca wschodniego Collegium Maius w Poznaniu" obejmującego także remont nawierzchni dziedzińca, wydzielenie ppoż. klatki schodowej w południowo-wschodnim narożniku oraz remont przejścia bramnego w kierunku Urzędu Wojewódzkiego wraz z wymianą bram drewnianych.

4. Materiały wykorzystane w dokumentacji

-PROJEKT BUDOWLANY REMONTU DZIEDZIŃCA WSCHODNIEGO
COLLEGIUM MAIUS PRZY UL. FREDRY 10 W POZNANIU opracowany przez
Autorska Pracownia Architektoniczna Jacek Bułat, ul. Skalna 7, 60-113 Poznań
-ZACHODNI DZIEDZINIEC WEWNĘTRZNY COLLEGIUM MAIUS
UNIWERSYTETU ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU. PROGRAM
KONSERWATORSKI PRAC REMONTOWYCH. Opracował: Andrzej Miarkowski,
Olgierd Pietrzak

4. Zagadnienia historyczne¹

Budynek Collegium Maius powstał na początku XX W. jako jeden z wielu reprezentacyjnych gmachów tworzących tzw. Ring według projektu urbanistycznego Josepha Stübbena, na terenach przy dawnej Bramie Berlińskiej (Dzielnica Zamkowa). Pomysł umieszczenia w tym miejscu zespołu budynków państwowych i miejskich zaczerpnięty został z Wiednia. Został zrealizowany do 1910 roku. Najwcześniej zaprojektowano właśnie gmach Komisji Osadniczej, obecnego Collegium Maius, bo w 1904 roku. Budowę rozpoczęto w 1905 roku. Od 1907 roku budowano gmach Akademii Królewskiej, obecnego Collegium Minus, oraz banku Raiffeisena, obecnego Collegium Iuridicum. Gmach Królewskiej Komisji Kolonizacyjnej powstał według projektu Ministerstwa Robót Publicznych, pod kierunkiem radcy budowlanego Deliusa. Komisję Kolonizacyjną powołano Dekretem Króla Pruskiego z 21 czerwca 1886 roku. Podlegała ona monarsze za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa.

Początkowo w Poznaniu siedzibą Komisji był gmach przy ul. Młyńskiej. W 1904 roku w berlińskim Ministerstwie Robót Publicznych opracowano projekt nowego budynku dla Komisji. W zespole projektowym byli m. in. architekci Buch i Riepert pod kierownictwem starszego radcy Deliusa. Budowę gmachu rozpoczęto w 1905 roku, a prace trwały nieprzerwanie do 1908 roku. Kierownictwo prac należało do Teubnera i Seidicha. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę, w maju 1919 roku, Komisariat Naczelnej Rady Ludowej zawiesił działalność Królewskiej Komisji Kolonizacyjnej, a siedzibę przekazano jednostce zwanej Głównym Urzędem Miejskim. Na początku 1920 roku gmach przekazano Wydziałowi Lekarskiemu Uniwersytetu Poznańskiego by utworzyć tzw. Collegium Medicum. Wybuch II wojny światowej spowodował częściowe zniszczenia obiektu. Odbudowa powojenna objęła rekonstrukcję kopuły elewacji frontowej. Obiekt uzyskał nieco zmienioną formę zaprojektowaną przez architekta Stefana Sawickiego. Wykonano wtedy wiele prac remontowo-modernizacyjnych związanych z adaptacją obiektu pod Wydział Lekarski. Od 2008 roku mieści się tu Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Na tyłach budynku powstała nowoczesna biblioteka dla studentów filologii klasycznej, słowiańskiej i polskiej. Jej uroczyste otwarcie nastąpiło 25 września 2009 roku.

¹ Dane zaczerpnięte z: ZACHODNI DZIEDZINIEC WEWNĘTRZNY COLLEGIUM MAIUS
UNIWERSYTETU ADAMA MICKIEWICZAW POZNANIU. PROGRAM KONSERWATORSKI PRAC
REMONTOWYCH. Opracował: Andrzej Miarkowski, Olgierd Pietrzak;
www.wikipedia.pl;
Jan Skuratowicz, Architektura Poznania 1890-1918, wyd. 1991 r.;
Zbigniew Zakrzewski, Ulicami mojego Poznania, wyd. 1985 r.
Dzieje Poznania t. 2, pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego, wyd. 1994 r.

5. Opis obiektu

Gmach Collegium Maius wzniesiono w stylu barokowo-klasycystycznym. Został zaprojektowany na rzucie litery B. Budynek wzniesiono na fundamentach betonowych, a jego ściany wymurowano z cegły palonej, czerwonej na zaprawie wapiennej. Gmach jest całkowicie podpiwniczony. Posiada cztery kondygnacje oraz dodatkowo niską kondygnację mezzanino. Kryty dachem wielopłaciowym z oknami powiekowymi. Ryzalit fasady kryty kopułą. W jego budowie brało udział wiele specjalistycznych zespołów. Granitowy cokół wykonała firma Weiss i Heinrich ze Strzegomia, okładziny kamienne firma Schilling z Wunschelburga, wystrój rzeźbiarski (figury z ryzalitu frontowego ponad gzymsem koronującym) Petri z Berlina i Bendorff z Charlottenburga. Wschodni dziedziniec wewnętrzny posiada bliźniaczy dziedziniec zachodni, poddany konserwacji i remontowi w 2010 roku. Dziedzińce są mniej ozdobne niż elewacje zewnętrzne, które zostały wykonane głównie z kamienia. Dziedziniec wschodni posiada jedynie gzyms międzykondygnacyjny (oddzielający partię boniowaną) piaskowcowy z fakturą rowkowaną (ryflowanie, szajer). Pozostałe detale architektoniczne (obramienia okienne, płyciny) wykonane w zaprawie zacieranej na gładko, na ścianach prostych tynk strukturalny. Tynki zostały wykonane w technice dwuwarstwowej. Ściana wewnętrzna, zachodnia posiada półkolistą klatkę schodową zaakcentowaną w górnych partiach dekoracją ornamentową. Ornament został uzyskany poprzez cofnięcie Iica w stosunku do tynku fakturalnego oraz gładkie zatarcie. Pierwsza kondygnacja z boniowaniem pasowym. Nawierzchnia dziedzińca z betonowych, kwadratowych płyt. Dziedziniec zabudowany wiatami i wtórną dobudówką.

6. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń

Stan zachowania wschodniego dziedzińca wewnętrznego gmachu Collegium Maius Uniwersytetu im.

Adama Mickiewicza w Poznaniu jest zły i kwalifikuje go do przeprowadzenia jak najszybszej, całkowitej konserwacji. Niepodjęcie działań konserwatorskich, w szczególności naprawy bardzo zniszczonych tynków strukturalnych spowoduje w najbliższych latach nieodwracalne zmiany prowadzące do utraty cennej materii zabytkowej. Tak stało się z ornamentem zdobiącym półkolistą klatkę schodową, który częściowo odspoił się i spadł. Na szczęście istnieje analogiczny dziedziniec po konserwacji na podstawie którego można odtworzyć ową dekorację. Tynki posiadają liczne spęcherzenia, odspojenia od podłoża, część z nich spadła na ziemię. Zaprawa posiada niską twardość i stosunkowa łatwość rozwarstwiania się obu warstw składowych zaprawy tynkarskiej. Ich powierzchnia jest wypłukana a struktura osłabiona. Duże ubytki i poważne zniszczenia zaprawy występują szczególnie w górnych partiach podrynnowych, przy rurach spustowych, pod parapetami i gzymsami. W tych miejscach znajdują się także przemycia zaprawy. Woda obficie nasyczona tlenkiem i dwutlenkiem węgla oraz siarczanami (zjawisko kwaśnych deszczy) powoduje odbarwienia i powierzchniowe jasne przemycia. Przemycia kwasowe widoczne są na całej elewacji. W przemyciach tych można znaleźć pierwotną kolorystykę elewacji. Pozostałe tynki, nie obmywane przez wodę, są silnie zabrudzone powierzchniowo. Stan zachowania kamiennego gzymsu elewacji również jest zły. Piaskowiec jest silnie zabrudzony oraz posiada drobne ubytki mechaniczne. Spoiny pomiędzy blokami są wypłukane. Piaskowiec pokrywa szczelna warstwa nawarstwień sadzowych i smółkowych, które zaburzają swobodną migrację wody i pary wodnej osłabiając kamień pod nimi. Detal architektoniczny posiada podobne zniszczenia jak tynki. W jego obrębie obserwuje się spęcherzenia, odspojenia od podłoża, spękania. Zaprawa jest osłabiona i wypłukana. Powierzchnia detalu jest silnie zabrudzona. Cokoł elewacji dziedzińca wschodniego obecnie wykonany z zaprawy jest silnie zabrudzony. Zaprawa jest bardzo zdegradowana, zasolona, nadaje się do całkowitej wymiany. Część cokołu jest zasłonięta ze względu na zabudowania w obrębie dziedzińca. Nie jest znany stan zachowania cokołu w tych miejscach. Dziedziniec zachodni posiada cokoł kamienny - granitowy. Ze względu, iż dziedzińce są analogicznie należy założyć, że pierwotnie cokoł dziedzińca wschodniego też był kamienny. Obróbki blacharskie gzymsów oraz podokienników w bardzo złym stanie, albo w ogóle ich brak. Detal architektoniczny posiada liczne ubytki w formie. Zły stan dziedzińca spowodowany jest głównie przez zły odbiór i odprowadzanie wody opadowej z obiektu. Głównym czynnikiem niszczącym obiekty architektoniczne jest środowisko zewnętrzne tj. wiatr, zanieczyszczenia powietrza, duże wahania temperatury, a w szczególności woda, która może przenikać do wnętrza muru na wiele sposobów. Prócz wody opadowej, zawierającej w wyniku zanieczyszczenia powietrza niebezpieczne dla podłoża mineralnych kwasy oraz kondensacji pary wodnej w strukturze muru, podciągana jest ona z gruntu (transportując przy okazji szkodliwe sole), a także наносzona przez wiatr. Szkodliwe działanie wody polega na rozpuszczaniu, spęcznianiu, a następnie wymywaniu składników mineralnych z materiałów budowlanych, co przyczynia się do ich osłabienia i destrukcji. Woda może również niszczyć obiekty na drodze fizyczno-mechanicznej w wyniku zamarzania. Kumulująca się w szczelinach i porach, zamieniając się w lód będzie rozsadzać porowate materiały budowlane, prowadząc do ich pęknięcia i wykruszania. Wraz z gazowymi zanieczyszczeniami atmosfery, takimi jak dwutlenek siarki czy tlenki azotu, woda tworzy kwasy, które na drodze reakcji chemicznych rozkładają minerały. Rozpuszczalne w wodzie i transportowane wraz z nią sole podlegają w zmiennych warunkach wilgotności i temperatury procesom krystalizacji i rekrytalizacji. Podczas wysychania zawilgoconego muru, krystalizujące, w jego porach przypowierzchniowych i zwiększające swoją objętość, sole powodują mechaniczne rozpychanie porowatej struktury cegieł, zapraw, kamieni. Pod wpływem wzrostu wilgotności spowodowanym, np.: opadem deszczu, sole te ulegają rozpuszczeniu dzięki czemu później mogą ponownie zamienić się w kryształy. Cykliczna krystalizacja i rekrytalizacja soli w warstwie przypowierzchniowej muru, prowadzi do łuszczenia się, pęknięcia i dezintegracji granularnej, a co za tym idzie rozpadania się materiałów budowlanych. Stała obecność wody sprzyja również rozwojowi mikroorganizmów. Prócz negatywnych zmian wizualnych w postaci barwnych nalotów,

zaplamień i wykwitów, mikroorganizmy takie jak glony, bakterie czy grzyby są w stanie wydzielać do podłoża szkodliwe enzymy i słabe kwasy organiczne, rozpuszczające składniki mineralne, z których owo podłoże się składa. Ponadto, ich obecność sprzyja kumulacji dużej ilości wilgoci, która jest katalizatorem wszystkich opisanych wyżej procesów niszczących.

Powyższe zjawiska niszczące materiały budowlane dotyczą wschodniego dziedzińca wewnętrznego Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

7. Cel oraz założenia konserwacji i restauracji

Głównym założeniem i celem konserwacji wschodniego dziedzińca wewnętrznego gmachu Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jest przywrócenie jego pierwotnego charakteru architektonicznego, poprzez oczyszczenie z zabrudzeń atmosferycznych, uzupełnienie ubytków w detalach architektonicznych i tynkach, odtworzenie dekoracyjnego ornamentu, naprawę i wymianę opierzeń blacharskich oraz zabezpieczenie substancji zabytkowej przed niekorzystnym wpływem środowiska. Projekt Budowlany zakłada wykonanie nowej stolarki drzwiowej wjazdu na dziedziniec od strony północnej, nowej posadzki w przejeździe, z lastriko w dwóch kolorach, posadzkę dziedzińca z kostki granitowej w dwóch odcieniach (na wzór posadzki na drugim dziedzińcu). W progach bram - płyty kamienne granitowe. Nowa stolarka bramna projektowana jest na wzór bram na dziedzińcu zachodnim, z masywu dębowego z elementami blachy stalowej.

8. Program prac konserwatorskich i restauratorskich

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektu przed konserwacją.
2. Demontaż wszystkich obcych i niepotrzebnych elementów metalowych czy drewnianych takich jak haki, kotwy, śruby, gwoździe, dyble, tabliczki oraz kabli, halogenów czy wiat występujących w obrębie dziedzińca.
3. Zabezpieczenie okien folią polietylenową.
4. Demontaż i wymiana wszystkich obróbek blacharskich w obrębie dziedzińca. Należy zastosować blachę miedzianą.
5. Zamontowanie kolców przeciw siadaniu ptaków na powierzchniach poziomych.
6. Wykonanie nowej posadzki dziedzińca. Prace będą polegać na usunięciu obecnej posadzki wypoziomowaniu posadzki, wywiezieniu nadmiaru ziemi, zamontowaniu odpływów kanalizacyjnych, ułożeniu kostki granitowej łupanej zgodnie z Projektem Budowlanym.
7. Remont wjazdu na dziedziniec polegający na uzupełnieniu ubytków w tynkach, malowaniu, wykonaniu nowej posadzki z lastriko oraz wymianie stolarki drzwiowej według Projektu Budowlanego.

TYNKI I DETAL ARCHITEKTONICZNY Z ZAPRAWY

1. Mechaniczne usunięcie skorodowanych, odspojonych i spękanych fakturalnych tynków ścian prostych i detali architektonicznych.
2. Poszerzenie szczelin i spękań tynku i detalu architektonicznego, tak by umożliwić ich właściwą

naprawę.

3. Oczyszczenie powierzchni tynków fakturalnych ścian prostych i detalu architektonicznego metodą hydrodynamiczną - gorąco-wodne mycie ciśnieniowe przy użyciu urządzenia firmy Kärcher.

4. Wykonanie tynków podkładowych w miejscach wcześniej skutych fragmentów fakturalnych tynków ścian prostych i detalu architektonicznego zaprawą mineralną. Zaleca się zastosowanie zaprawy - tynku tradycyjnego przygotowywanego na placu budowy na bazie wapna hydratyzowanego z cementem portlandzkim (4:1) i piaskiem kwarcowym. Stosunek spoiwa do kruszywa 1:3.

5. Wykonanie rekonstrukcji tynków wierzchnich, fakturalnych ścian prostych elewacji. Zaleca się użycie zaprawy - tynku tradycyjnego przygotowywanego na placu budowy, na bazie wapna hydratyzowanego z cementem portlandzkim (4:1) i piaskiem kwarcowym o frakcji 0,2 – 0,8 mm. Stosunek spoiwa do kruszywa 1 : 3. W przypadku gotowych zapraw należy zastosować zewnętrzne tynki wapienne. Próbę rekonstrukcji tynku należy przedstawić do akceptacji nadzorowi konserwatorskiemu.

6. Drobne korekty partii oryginalnych tynków fakturalnych pozostawionych na elewacji mające na celu utrzymanie ciągłości zaprawy na danej ścianie przy użyciu zaprawy szpachlowej do zabytkowych murów np.: Capalith Fassadenspachtel P firmy Caparol.

7. Ujednolicenie i reprofilacja powierzchni detalu architektonicznego poprzez nałożenie mineralnej, drobnoziarnistej szpachli wykończeniowej do zabytkowych powierzchni, np.: Capalith Fassadenspachtel P firmy Caparol. Zaprawę należy zacierać na gładko przy użyciu styropianowych pacek. Wykonanie impregnacji wzmacniającej oraz gruntującej powierzchni tynków fakturalnych ścian prostych i detalu architektonicznego z zaprawy. Opracowanie kolorystyczne fakturalnych tynków ścian prostych i detalu architektonicznego z zaprawy na podstawie zatwierdzonych przez Miejskiego Konserwatora Zabytków prób kolorystycznych na obiekcie. Zaleca się zastosowanie analogicznych farb jak przy konserwacji dziedzińca zachodniego. Zastosowano wtedy farbę silikonową firmy Caparol Amphisilan w kolorze 9285 z wzornika Keim Exclusiv.

PIASKOWIEC (GZYMS)

1. Przeprowadzenie zabiegu dezynfekcji mikrobiologicznej piaskowca występującego na obiekcie poprzez spryskanie preparatem Capatox firmy Caparol lub analogicznym.

2. Oczyszczenie powierzchni kamienia metodą a hydrodynamiczną – gorąco- wodne mycie ciśnieniowe przy użyciu urządzenia firmy Kärcher wspomagane metodami chemicznymi - okłady z Fassadenreinigerpaste firmy Remmers.

3. Doczyszczanie mechaniczne Iica kamienia z grubszych nawarstwień, przypadkowych powłok malarskich czy wtórnych uzupełnień - przygotowanie kamienia do uzupełniania ubytków.

4. Wykucie nieestetycznych, luźnych i niewłaściwych spoin metodą mechaniczną.

5. Demontaż luźnych bloków kamienia i fleków oraz ich ponowne osadzenie na zbrojeniach z miedzianych prętów oraz wklejeniu na dwuskładnikowy klej poliestrowy firmy Tenax.

6. Uzupełnienie ubytków w kamieniu przy użyciu zaprawy mineralnej. Zaleca się zaprawę firmy Optosan.
7. Mechaniczne obrobienie uzupełnień poprzez cyzelowanie, wyszlifowanie czy nadanie faktury dłutowanej.
8. Uzupełnienie spoin pomiędzy kamiennymi blokami przy użyciu gotowej zaprawy do spoinowania kamienia TKF TrassFuge firmy Optosan w kolorze dobranym do piaskowca.
9. Scalenie kolorystyczne piaskowcowego detalu architektonicznego poprzez lokalne, laserunkowe rozmalowanie rozcieńczonymi farbami silikatowymi przy użyciu laserunkowych farb do patynowania kamienia Restauro Lasur firmy Keim rozcieńczanych Restauro Fixativ.
10. Hydrofobizacja piaskowca metodą wielokrotnego powlekania przy użyciu preparatu Funcosil SNL firmy Remmers.

COKÓŁ

1. Usunięcie zapraw w obrębie cokołu do warstwy nośnej.
2. Rekonstrukcja granitowego cokołu, analogicznego jak na dziedzińcu zachodnim.

9. Dokumentacja fotograficzna

Fot. 1 Widok na półokrągły ryzalit z klatką schodową w obrębie elewacji zachodniej dziedzińca wschodniego.

Fot. 2 Widok na górne partie półokrągłego ryzalitu w obrębie elewacji zachodniej dziedzińca wschodniego. Widoczne zniszczenia dekoracji ornamentalnej.

Fot. 3 Widok na elewację północną dziedzińca wschodniego. Widoczne silne zabrudzenia oraz zniszczenia tynków.

Fot. 4 Widok na elewację wschodnią dziedzińca wschodniego. Widoczne silne zabrudzenia oraz zniszczenia tynków i detalu architektonicznego.

Fot. 5 Widok na dolne partie dziedzińca z wtórnym wiatami i zabudowaniami.

Fot. 6 Zbliżenie na tynki i detal architektoniczny. Widoczne silne zabrudzenia oraz odspojenia i ubytki w formie.

Fot. 7 Dolne partie dziedzińca. Widoczny silnie zniszczony cokół oraz powyżej boniowanie pasowe.

Fot. 8 Posadzka dziedzińca z płyt betonowych. Widoczne wtórne zabudowania i wiaty.

Fot. 9 Zbliżenie na fakturę detalu architektonicznego z zaprawy.

Fot. 10 Zbliżenie na fakturę tynków ścian prostych.

Fot. 11 Otwór bramny prowadzący na dziedziniec z obecną stolarką drzwiową

Fot. 12 Dekoracja ornamentowa w obrębie półokrągłego ryzalitu dziedzińca zachodniego - po konserwacji. Wzór do rekonstrukcji.

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDZI I MIENIA W TRAKCIE ROZBIÓRKI

INWESTOR: **UNIwersytet im. ADAMA MICKIEWICZA w POZNANIU**
ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań

OBIEKT: **PROJEKT REMONTU WSCHODNIEGO DZIEDZIŃCA
WEWNĘTRZNEGO W BUDYNKU COLLEGIUM MAIUS W POZNANIU**

ADRES: 61-701 Poznań, ul. Fredry 10
dz. nr 11/2 obręb Poznań arkusz 22

DATA: 12.05.2016

PROJEKTANT SPORZĄDZAJĄCY INFORMACJĘ: MGR INŻ. ARCH. JACEK BUŁAT
UPR. NR 47/85/Pw

1. Zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia w trakcie rozbiórki

Sposób zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia podczas robót rozbiórkowych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401) oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650).

Zgodnie z ogólnymi przepisami BHP, teren prowadzonych prac budowlanych winien być wygradzony w sposób, który jednoznacznie i trwale oddzieli teren prowadzonych prac rozbiórkowych wraz z przewidzianymi strefami niebezpiecznymi, miejscem na tymczasowe składowanie porozbiórkowego gruzu betonowego, elementów drewnianych, miejscem na tymczasowe składowanie stali złomowej porozbiórkowej, placami manewrowymi dla maszyn załadunkowych oraz postoju samochodów do transportu i uniemożliwi wejście na teren rozbiórki osobom postronnym.

Wygradzenie taśmą budowlaną w kolorze czerwono-białym, mocowaną na słupkach stalowych, rozmieszczonych co 2,0 m. Taśma winna być umieszczona na wysokości 80 cm i 120 cm na całym obwodzie terenu wygradzonego. Przyjęto strefę wygradzenia: min. 6,0 m wokół rozbieganych konstrukcji. Wygradzenia terenów winny być zaopatrzone w bramę wjazdową o szerokości ok. 4,0m.

Od chwili rozpoczęcia prac rozbiórkowych, przez cały czas trwania robót aż do chwili całkowitej rozbiórki, wymagane jest całodobowe monitorowanie terenu, na którym prowadzone są prace rozbiórkowe, oraz zabezpieczenie przed wejściem na jego teren osób nieupoważnionych. Roboty należy prowadzić pod stałym nadzorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz duże doświadczenie przy tego typu robotach. Przerwy w pracy należy urządzać o tej samej porze dla wszystkich pracowników prowadzących rozbiórkę. Zabrania się stanowczo pracy robotników pod nieobecność na placu budowy osób posiadających odpowiednie uprawnienia (kierownik budowy, majster). Przy wykonywaniu robót należy przestrzegać obowiązujących przepisów w zakresie BHP i p.poż.

Należy bezwzględnie stosować wszystkie przewidziane przy tych robotach urządzenia zabezpieczające i ochronne. Szczególną uwagę należy zwrócić na stosowanie przez pracowników środków ochrony osobistej. Pracownicy powinni być zaopatrzeni w komplet potrzebnych narzędzi oraz odzież roboczą, kaski, okulary i rękawice ochronne, a przy pracach na wysokości w szelki bezpieczeństwa. Robotnicy pracujący na wysokości 4m i powyżej powinni być zabezpieczeni pasami ochronnymi lub linami umocowanymi do trwałych elementów budynku.

Do wykonywania robót można stosować jedynie narzędzia będące w dobrym stanie technicznym.

Prowadzenie prac rozbiórkowych po zmroku jest niedopuszczalne.

Ze względu na specyfikę robót rozbiórkowych zatrudnieni przy tych pracach pracownicy muszą zostać

dodatkowo przeszkoleni w zakresie BHP. Wszystkie przejścia i przejazdy znajdujące się w zasięgu robót rozbiórkowych muszą być w odpowiedni sposób zabezpieczone, a drogi, obejścia i objazdy wyraźnie oznakowane.

Wykonawca robót i Inwestor zobowiązani są przy prowadzeniu robót rozbiórkowych zachować szczególną ostrożność na styku z sąsiednimi obiektami, tak aby wykonywane prace nie spowodowały ich uszkodzenia. Podczas prowadzenia prac rozbiórkowych na zewnątrz budynku (szczególnie z użyciem żurawia) należy przy wietrze przekraczającym 10 m/s wstrzymać roboty. Nie należy prowadzić prac na zewnątrz budynku podczas opadów atmosferycznych. W czasie prowadzenia robót rozbiórkowych sposobem zmechanizowanym robotnicy powinni znajdować się poza strefą niebezpieczną.

Teren prowadzenia robót rozbiórkowych należy ogrodzić i oznakować. Ustawić tablice ostrzegawczo - informacyjne o tematyce BHP

„TEREN ROZBIÓRKI – WSTĘP WZBRONIONY”

„UWAGA – PRZEJŚCIE NIEBEZPIECZNE”

„STREFA ROZBIÓRKI – ZACHOWAJ OSTROŻNOŚĆ”

„UWAGA – ROBOTY ROZBIÓRKOWE”

Gruz wywozić na bieżąco, nie dopuszczając do jego gromadzenia na składowisku przyobiekowym. Inne materiały poddawać selekcji na bieżąco i możliwie szybko usunąć lub zagospodarować. Przy wyjeździe poza teren budowy sprawdzić każdorazowo bezpieczeństwo ładunku przed przypadkowym wypadnięciem z pojazdu, oraz czystość kół pojazdów. Materiały uzyskane z rozbiórki należy utylizować (wywóz na wysypisko, przekazanie do firm likwidujących materiały szkodliwe dla środowiska). Wszystkie prace rozbiórkowe muszą być bezwzględnie wykonywane z uwzględnieniem aktualnej planszy zbiorczej sieci

Podczas prowadzenia robót rozbiórkowych należy przestrzegać przepisów BHP zawartych w Dzienniku Ustaw Nr 13 Rozporządzenia Nr 93 MBiPMB z 1972 r. z późniejszymi zmianami. Do robot budowlanych można przystąpić po uprawomocnieniu się decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę oraz zgłoszeniu terminu ich rozpoczęcia co najmniej 7 dni wcześniej, wraz z dołączoną deklaracją kierownika budowy. Po zakończeniu wszystkich robót rozbiórkowych teren należy oczyścić, zniwelować, oraz wykonać ewentualne naprawy chodników, dróg wewnętrznych itp. w porozumieniu z Inwestorem.

Opracował:
mgr inż. arch. Jacek Bułat

INFORMACJA BIOZ

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA NA PLACU BUDOWY

INWESTOR: **UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**
ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań

OBIEKT: **PROJEKT REMONTU WSCHODNIEGO DZIEDZIŃCA
WEWNĘTRZNEGO W BUDYNKU COLLEGIUM MAIUS W POZNANIU**

ADRES: 61-701 Poznań, ul. Fredry 10
dz. nr 11/2 obręb Poznań arkusz 22

DATA: 12.05.2016

PROJEKTANT SPORZĄDZAJĄCY INFORMACJĘ: MGR INŻ. ARCH. JACEK BUŁAT
UPR. NR 47/85/Pw

1. KOLEJNOŚĆ WYKONYWANYCH ROBÓT

- zagospodarowanie placu budowy
- roboty ziemne
- roboty budowlano-montażowe
- roboty wykończeniowe
- maszyny i urządzenia techniczne użytkowane na placu budowy

2. INSTRUKTAŻ PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH

- szkolenie pracowników w zakresie bhp,
- zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia
- zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym celu osoby
- zasady stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

3. ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH

Zagospodarowanie placu budowy

Zagospodarowanie terenu budowy wykonuje się przed rozpoczęciem robót budowlanych, co najmniej w zakresie:

- ogrodzenia terenu i wyznaczenia stref niebezpiecznych,
- wykonania dróg, wyjść i przejść dla pieszych,
- doprowadzenia energii elektrycznej oraz wody
- odprowadzenia ścieków lub ich utylizacji,
- urządzenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i socjalnych,
- zapewnienia oświetlenia naturalnego i sztucznego,
- zapewnienia właściwej wentylacji,
- zapewnienia łączności telefonicznej,
- urządzenia składowisk materiałów i wyrobów

Teren budowy lub robót powinien być w miarę potrzeby ogrodzony lub skutecznie zabezpieczony przed osobami postronnymi. Wysokość ogrodzenia powinna wynosić, co najmniej 1,5 m.

W ogrodzeniu placu budowy lub robót powinny być wykonane oddzielne bramy dla ruchu pieszego oraz pojazdów mechanicznych i maszyn budowlanych.

Szerokość ciągu pieszego jednokierunkowego powinna wynosić, co najmniej 0,75 m, a dwukierunkowego 1,20 m.

Dla pojazdów używanych w trakcie wykonywania robót budowlanych należy wyznaczyć i oznakować miejsca postojowe na terenie budowy. Szerokość dróg komunikacyjnych na placu budowy lub robót powinna być dostosowana do używanych środków transportowych.

Drogi i ciągi pieszego na placu budowy powinny być utrzymane we właściwym stanie technicznym.

Nie wolno na nich składować materiałów, sprzętu lub innych przedmiotów.

Drogi komunikacyjne dla wózków i taczek oraz pochylnie, po których dokonuje się ręcznego przenoszenia ciężarów nie powinny mieć spadków większych niż 10%.

Przejścia i strefy niebezpieczne powinny być oświetlone i oznakowane znakami ostrzegawczymi lub znakami zakazu.

Przejścia o pochyleniu większym niż 15 % należy zaopatrzyć w listwy umocowane poprzecznie, w odstępach nie mniejszych niż 0,40 m lub schody o szerokości nie mniejszej niż 0,75 m, zabezpieczone, co najmniej z jednej strony balustradą. Balustrada składa się z deski krawężnikowej o wysokości 0,15 m i poręczy ochronnej umieszczonej na wysokości 1,10 m. Wolną przestrzeń pomiędzy deską krawężnikową a poręczą należy wypełnić w sposób zabezpieczający pracowników przed upadkiem. Strefa niebezpieczna, w której istnieje zagrożenie spadania z wysokości przedmiotów, powinna być ogrodzona balustradami i oznakowana w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym.

Strefa ta nie może wynosić mniej niż 1/10 wysokości, z której mogą spadać przedmioty, lecz nie mniej niż 6,0 m. Przejścia, przejazdy i stanowiska pracy w strefie niebezpiecznej powinny być zabezpieczone daszkami ochronnymi.

Daszki ochronne powinny znajdować się na wysokości nie mniejszej niż 2,4 m nad terenem w najniższym miejscu i być nachylone pod kątem 45° w kierunku źródła zagrożenia. Pokrycie daszków powinno być szczelne i odporne na przebicie przez spadające przedmioty.

Używanie daszków ochronnych jako rusztowań lub miejsc składowania narzędzi, sprzętu, materiałów jest zabronione.

Instalacje rozdziału energii elektrycznej na terenie budowy powinny być zaprojektowane i wykonane oraz utrzymywane i użytkowane w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia pożarowego lub wybuchowego, lecz chroniły pracowników przed porażeniem prądem elektrycznym. Roboty związane z podłączeniem, sprawdzaniem, konserwacją i naprawą instalacji i urządzeń elektrycznych mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia. Nie jest dopuszczalne sytuowanie stanowisk pracy, składowisk wyrobów i materiałów lub maszyn i urządzeń budowlanych bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów, mniejszej niż:

- 3,0 m – dla linii o napięciu znamionowym nieprzekraczającym 1 KV,
- 5,0 m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 1 KV, lecz nieprzekraczającym 15 KV,
- 10,0 m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 15 KV, lecz nieprzekraczającym 30 KV,
- 15,0 m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 30 KV, lecz nieprzekraczającym 110 KV,
- 30,0 m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 110 KV.

Żurawie samojezdne, koparki i inne urządzenia ruchome, które mogą zbliżyć się na niebezpieczną odległość do w/w napowietrznych lub kablowych linii elektroenergetycznych, powinny być wyposażone w sygnalizatory napięcia.

Rozdzielnice budowlane prądu elektrycznego znajdujące się na terenie budowy należy zabezpieczyć przed dostępem osób nieupoważnionych.

Rozdzielnice powinny być usytuowane w odległości nie większej niż 50,0 m od odbiorników energii.

Przewody elektryczne zasilające urządzenia mechaniczne powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi, a ich połączenia z urządzeniami mechanicznymi wykonane w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracy osób obsługujących takie urządzenia.

Okresowe kontrole stanu stacjonarnych urządzeń elektrycznych pod względem bezpieczeństwa powinny być przeprowadzane, co najmniej jeden raz w miesiącu, natomiast kontrola stanu i oporności izolacji tych urządzeń, co najmniej dwa razy w roku, a ponadto:

przed uruchomieniem urządzenia po dokonaniu zmian i napraw części elektrycznych i mechanicznych,
 przed uruchomieniem urządzenia, jeżeli urządzenie było nieczynne przez ponad miesiąc,
 przed uruchomieniem urządzenia po jego przemieszczeniu.

W przypadkach zastosowania urządzeń ochronnych różnicowoprądowych w w/w instalacjach, należy sprawdzać ich działanie każdorazowo przed przystąpieniem do pracy.

Dokonywane naprawy i przeglądy urządzeń elektrycznych powinny być odnotowywane w książce konserwacji urządzeń.

Należy zapewnić dostateczną ilość wody zdatnej do picia pracownikom zatrudnionym na budowie oraz do celów higieniczno - sanitarnych, gospodarczych i przeciwpożarowych.

Ilość wody do celów higienicznych przypadająca dziennie na każdego pracownika jednocześnie zatrudnionego nie może być mniejsza niż:

120 l – przy pracach w kontakcie z subst. szkodliwymi, trującymi lub zakaźnymi albo powodującymi silne zabrudz. pyłami, w tym 20 l w przypadku korzystania z natrysków,

90 l - przy pracach brudzących, wykonywanych w wysokich temperaturach lub wymagających zapewnienia należytej higieny procesów technologicznych, w tym 60 l w przypadku korzystania z natrysków,

30 l – przy pracach nie wymienionych w pkt. „a” i „b”.

Niezależnie od ilości wody określonej w pkt. „a”, „b”, „c” należy zapewnić, co najmniej 2,5 l na dobę na każdy metr kwadratowy powierzchni terenu poza budynkami, wymagającej polewania (tereny zielone, utwardzone ulice, place itp.)

Pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnie uciążliwych należy zapewnić:

- posiłki wydawane ze względów profilaktycznych,

w jednym pomieszczeniu szatni i jadalni w przypadkach, gdy na terenie budowy, na której roboty budowlane wykonuje więcej niż 20 – pracujących.

W takim przypadku, szafki na odzież powinny być dwudzielne, zapewniające możliwość przechowywania oddzielnie odzieży roboczej i własnej.

W pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych mogą być stosowane ławki, jako miejsca siedzące, jeżeli są one trwale przytwierdzone do podłoża.

Jadalnia powinna składać się z dwóch części:

-jadalni właściwej, gdzie powinno przypadać co najmniej 1,10 m² powierzchni na każdego z pracowników jednocześnie spożywających posiłek,

-pomieszczeń do przygotowywania, wydawania napojów oraz zmywania naczyń stołowych.

W przypadku usytuowania pomieszczeń higieniczno – sanitarnych w kontenerach dopuszcza się niższą wysokość tych pomieszczeń, tj. do 2,20 m.- napoje, których rodzaj i temperatura powinny być

dostosowane do warunków wykonywania pracy

Posiłki profilaktyczne należy zapewnić pracownikom wykonującym prace:

-związane z wysiłkiem fizycznym, powodującym w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny organizmu powyżej 1500 kcal u mężczyzn i powyżej 1 000 kcal u kobiet, wykonywane na otwartej przestrzeni w okresie zimowym; za okres zimowy uważa się okres od dnia 1 listopada do dnia 31 marca.

Napoje należy zapewnić pracownikom zatrudnionym:

-przy pracach na otwartej przestrzeni przy temperaturze otoczenia poniżej 10°C lub powyżej 25 °C.

Pracownik może przyrządzać sobie posiłki we własnym zakresie z produktów otrzymanych od pracodawcy. Pracownikom nie przysługuje ekwiwalent pieniężny za posiłki i napoje.

Na terenie budowy powinny być urządzone i wydzielone pomieszczenia higieniczno – sanitarne i socjalne – szatnie (na odzież roboczą i ochronną), umywalnie, jadalnie, suszarnie oraz ustępy. Dopuszczalne jest korzystanie z istniejących na terenie budowy pomieszczeń i urządzeń higieniczno – sanitarnych inwestora, jeżeli przewiduje to zawarta umowa. Zabrania się urządzania kloak .

Na terenie budowy powinny być wyznaczone oznakowane, utwardzone i odwodnione miejsca do składania materiałów i wyrobów.

Składowiska materiałów, wyrobów i urządzeń technicznych należy wykonać w sposób wykluczający możliwość wyrócenia, zsunęcia, rozsunięcia się lub spadnięcia składowanych wyrobów i urządzeń.

Materiały drobnicowe powinny być ułożone w stosy o wysokości nie większej niż 2,0 m, a stosy materiałów workowanych ułożone w warstwach krzyżowo do wysokości nieprzekraczającej 10 – warstw.

Odległość stosów przy składowaniu materiałów nie powinna być mniejsza niż:

0,75 m - od ogrodzenia lub zabudowań,

5,00 m - od stałego stanowiska pracy.

Opieranie składowanych materiałów lub wyrobów o płoty, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych, konstrukcje wsporcze sieci trakcyjnej lub ściany obiektu budowlanego jest zabronione. Wchodzenie i schodzenie ze stosu utworzonego ze składowanych materiałów lub wyrobów jest dopuszczalne przy użyciu drabiny lub schodów.

Teren budowy powinien być wyposażony w sprzęt niezbędny do gaszenia pożarów, który powinien być regularnie sprawdzany, konserwowany i uzupełniany, zgodnie z wymaganiami producentów i przepisów przeciwpożarowych. Ilość i rozmieszczenie gaśnic przenośnych powinno być zgodne z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych.

W pomieszczeniach zamkniętych należy zapewnić wymianę powietrza, wynikającą z potrzeb bezpieczeństwa pracy. Wentylacja powinna działać sprawnie i zapewniać dopływ świeżego powietrza. Nie może ona powodować przeciągów, wyzębienia lub przegrzewania pomieszczeń pracy.

Roboty ziemne

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót ziemnych:

- upadek pracownika lub osoby postronnej do wykopu (brak wygradzenia wykopu balustradami; brak przykrycia wykopu),
- zasypanie pracownika w wykopie wąskoprzestrzennym (brak zabezpieczenia ścian wykopu przed obsunięciem się; obciążenie klina naturalnego odłamu gruntu urobkiem pochodzącym z wykopu),
- potrącenie pracownika lub osoby postronnej łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej).

Roboty ziemne powinny być prowadzone na podstawie projektu określającego położenie instalacji i urządzeń podziemnych, mogących znaleźć się w zasięgu prowadzonych robót.

Wykonywanie robót ziemnych w bezpośrednim sąsiedztwie sieci, takich jak:

- elektroenergetyczne,
- gazowe,

- telekomunikacyjne,
- ciepłownicze,
- wodociągowe i kanalizacyjne,

powinno być poprzedzone określeniem przez kierownika budowy bezpiecznej odległości w jakiej mogą być one wykonywane od istniejącej sieci i sposobu wykonywania tych robót.

W czasie wykonywania robót ziemnych miejsca niebezpieczne należy ogrodzić i umieścić napisy ostrzegawcze.

W czasie wykonywania wykopów w miejscach dostępnych dla osób niezatrudnionych przy tych robotach, należy wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy ustawić balustrady zaopatrzone w światło ostrzegawcze koloru czerwonego. Poręcze balustrad powinny znajdować się na wysokości 1,10 m nad terenem i w odległości nie mniejszej niż 1,0 m od krawędzi wykopu. Wykopy o ścianach pionowych nieumocnionych, bez rozparcia lub podparcia mogą być wykonywane tylko do głębokości 1,0 m w gruntach zwartych, w przypadku gdy teren przy wykopie nie jest obciążony w pasie o szerokości równej głębokości wykopu. Wykopy bez umocnień o głębokości większej niż 1,0 m, lecz nie większej od 2,0 m można wykonywać, jeżeli pozwalają na to wyniki badań gruntu i dokumentacja geologiczno – inżynierska. Bezpieczne nachylenie ścian wykopów powinno być określone w dokumentacji projektowej wówczas, gdy:

- roboty ziemne wykonywane są w gruncie nawodnionym,
- teren przy skarpie wykopu ma być obciążony w pasie równym głębokości wykopu,
- grunt stanowią ropy skłonne do pęcznienia,
- wykopu dokonuje się na terenach osuwiskowych,
- głębokość wykopu wynosi więcej niż 4,0 m.

Jeżeli wykop osiągnie głębokość większą niż 1,0 m od poziomu terenu, należy wykonać zejście (wejście) do wykopu. Odległość pomiędzy zejściami (wejściami) do wykopu nie powinna przekraczać 20,0 m.

Należy również ustalić rodzaje prac, które powinny być wykonywane przez, co najmniej dwie osoby, w celu zapewnienia asekuracji, ze względu na możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego.

Dotyczy to prac wykonywanych w wykopach i wyrobiskach o głębokości większej od 2,0 m.

Składowanie urobku, materiałów i wyrobów jest zabronione:

- w odległości mniejszej niż 0,60 m od krawędzi wykopu, jeżeli ściany wykopu są obudowane oraz jeżeli obciążenie urobku jest przewidziane w doborze obudowy,
- w strefie klina naturalnego odłamu gruntu, jeżeli ściany wykopu nie są obudowane.

Ruch środków transportowych obok wykopów powinien odbywać się poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu.

W czasie wykonywania robót ziemnych nie powinno dopuszczać się do tworzenia nawisów gruntu.

Przebywanie osób pomiędzy ścianą wykopu a koparką, nawet w czasie postoju jest zabronione.

Zakładanie obudowy lub montaż rur w uprzednio wykonanym wykopie o ścianach pionowych i na głębokości powyżej 1,0 m wymaga tymczasowego zabezpieczenia osób klatkami osłonowymi lub obudową prefabrykowaną.

4. Roboty budowlano – montażowe

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót budowlano – montażowych:

- upadek pracownika z wysokości (brak zabezpieczenia obrysu stropu; brak zabezpieczenia otworów technologicznych w powierzchni stropu; brak zabezpieczenia otworów prowadzących na płyty balkonowe);
- przygnięcie pracownika płytą prefabrykowaną wielkowymiarową podczas wykonywania robót montażowych przy użyciu żurawia budowlanego (przebywanie pracownika w strefie zagrożenia, tj. w

obszarze równym rzutowi przemieszczanego elementu, powiększonym z każdej strony o 6,0 m). Roboty montażowe konstrukcji stalowych i prefabrykowanych elementów wielkowymiarowych mogą być wykonywane na podstawie projektu montażu oraz planu „bioz” przez pracowników zapoznanych z instrukcją organizacji montażu oraz rodzajem używanych maszyn i innych urządzeń technicznych.

Przebywanie osób na górnych płaszczyznach ścian, belek, słupów, ram lub kratownic oraz na dwóch niższych kondygnacjach, znajdujących się bezpośrednio pod kondygnacją, na której prowadzone są roboty montażowe, jest zabronione.

Prowadzenie montażu z elementów wielkowymiarowych jest zabronione:

- przy prędkości wiatru powyżej 10 m/s,
- przy złej widoczności o zmierzchu, we mgle i w porze nocnej, jeżeli stanowiska pracy nie mają wymaganego przepisami odrębnego oświetlenia.

Odległość pomiędzy skrajnią podwozia lub platformy obrotowej żurawia a zewnętrznymi częściami konstrukcji montowanego obiektu bud powinna wynosić co najmniej 0,75 m.

Zabronione jest w szczególności:

- przechodzenia osób w czasie pracy żurawia pomiędzy obiektami budowlanymi a podwoziem żurawia lub wychylania się przez otwory w obiekcie budowlanym,

-składowanie materiałów i wyrobów pomiędzy skrajnią żurawia budowlanego lub pomiędzy torowiskiem żurawia a konstrukcją obiektu budowlanego lub jego tymczasowymi zabezpieczeniami.

Punkty świetlne przy stanowiskach montażowych powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały równomierne oświetlenie, bez ostrych cieni i olśnień osób.

Elementy prefabrykowane można zwolnić z podwieszenia po ich uprzednim zamocowaniu w miejscu wbudowania.

W czasie zakładania stężeń montażowych, wykonywania robót spawalniczych, odczepiania elementów prefabrykowanych z zawiesi i betonowania styków należy stosować wyłącznie pomosty montażowe lub drabiny rozstawne.

W czasie montażu, w szczególności słupów, belek i wiązarów, należy stosować podkładki pod liny zawiesi, zapobiegające przetarciu i załamaniu lin.

Podnoszenie i przemieszczanie na elementach prefabrykowanych osób, przedmiotów, materiałów lub wyrobów jest zabronione.

Osoby przebywające na stanowiskach pracy, znajdujące się na wysokości co najmniej 1,0 m od poziomu podłogi lub ziemi, powinny być zabezpieczone balustradą przed upadkiem z wysokości.

Balustradami powinny być zabezpieczone:

- krawędzie stropów nieobudowanych ścianami zewnętrznymi,
- pozostawione otwory w ścianach (drzwiowe, balkonowe, szybów dźwigowych).

Otwory w stropach na których prowadzone są prace lub do których możliwy jest dostęp ludzi, należy zabezpieczyć przed możliwością wypadnięcia lub ogrodzić balustradą.

Przemieszczanie w poziomie stanowisko pracy powinno mieć zapewnione mocowanie końcówki linki bezpieczeństwa do pomocniczej liny ochronnej lub prowadnicy poziomej, zamocowanej na wysokości około 1,50 m wzdłuż zewnętrznej strony krawędzi przejścia.

Wytrzymałość i sposób zamocowania prowadnicy, powinny uwzględniać obciążenie dynamiczne spadającej osoby.

W przypadku gdy zachodzi konieczność przemieszczenia stanowiska pracy w pionie, linka bezpieczeństwa szelek bezpieczeństwa powinna być zamocowana do prowadnicy pionowej za pomocą urządzenia samohamującego.

Długość linki bezpieczeństwa szelek bezpieczeństwa nie powinna być większa niż 1,50 m.

Amortyzatory spadania nie są wymagane, jeżeli linki asekuracyjne są mocowane do linek urządzeń samohamujących, ograniczających wystąpienie siły dynamicznej w momencie spadania, zwłaszcza aparatów bezpieczeństwa lub pasów bezwładnościowych.

Osoby korzystające z urządzeń krzeselkowych, drabin linowych lub ruchomych podestów roboczych powinny być dodatkowo zabezpieczone przed upadkiem z wysokości za pomocą prowadnicy pionowej, zamocowanej niezależnie od lin nośnych drabiny, krzeselka lub podestu.

Ponadto, należy ustalić rodzaje prac, które powinny być wykonywane, przez co najmniej dwie osoby, w celu zapewnienia asekuracji, ze względu na możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego.

Dotyczy to prac wykonywanych na wysokości powyżej 2,0 m w przypadkach, w których wymagane jest zastosowanie środków ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości.

5. Roboty wykończeniowe

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót wykończeniowych:

- upadek pracownika z wysokości (brak balustrad ochronnych przy podestach roboczych rusztowania; brak stosowania sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości przy wykonywaniu robót związanych z montażem lub demontażem rusztowania),

- uderzenie spadającym przedmiotem osoby postronnej korzystającej z ciągu pieszego usytuowanego przy budowanym lub remontowanym obiekcie budowlanym (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej).

Roboty wykończeniowe zewnętrzne (elewacja budynku) mogą być wykonywane przy użyciu ruchomych podestów roboczych oraz rusztowań.

Montaż rusztowań, ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonane zgodnie z instrukcją producenta lub projektem indywidualnym.

Osoby zatrudnione, przy montażu i demontażu rusztowań oraz monterzy podestów roboczych powinien posiadać wymagane uprawnienia.

Osoby dokonujące montażu i demontażu rusztowań obowiązane są do stosowania urządzeń zabezpieczających przed upadkiem z wysokości.

Przed montażem i demontażem rusztowań należy wyznaczyć i wygradzić strefę niebezpieczną.

Rusztowania i ruchome podesty robocze powinny być wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

Odbiór rusztowania dokonuje się wpisem do dziennika budowy lub w protokole odbioru technicznego.

W przypadku rusztowań systemowych dopuszczalne jest umieszczenie poręczy ochronnej na wysokości 1,00 m.

Rusztowania z elementów metalowych powinny być uziemione i posiadać instalację piorunochronną.

Rusztowania usytuowane bezpośrednio przy drogach, ulicach oraz w miejscach przejazdów i przejść dla pieszych, powinny posiadać daszki ochronne i osłonę z siatek ochronnych.

Stosowanie siatek ochronnych nie zwalnia z obowiązku stosowania balustrad.

Roboty wykończeniowe wewnętrzne mogą być wykonywane z rusztowań składanych typu „Warszawa” (roboty tynkarskie, montażowe, instalacyjne) oraz drabin rozstawnych (roboty malarskie).

Montaż rusztowań, ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonane zgodnie z instrukcją producenta.

Montaż i demontaż tego typu rusztowań może być przeprowadzony tylko i wyłącznie przez osoby odpowiednio przeszkolone w zakresie jego konstrukcji, montażu i demontażu.

Rusztowania tego typu powinny być wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

Dopuszcza się wykonywanie robót malarskich przy użyciu drabin rozstawnych tylko do wysokości nieprzekraczalnej 4,0 m od poziomu podłogi.

Drabiny należy zabezpieczyć przed poślizgiem i rozsunięciem się oraz zapewnić ich stabilność.

W pomieszczeniach, w których będą prowadzone roboty malarskie roztworami wodnymi, należy wyłączyć instalację elektryczną i stosować zasilanie, które nie będzie mogło spowodować zagrożenia prądem elektrycznym.

Przy ręcznej lub mechanicznej obróbce elementów kamiennych, pracownicy powinni używać środków ochrony indywidualnej, takich jak:

- gogle lub przyłbice ochronne,
- hełmy ochronne,
- rękawice wzmocnione skórą,
- obuwiu z wkładkami stalowymi chroniącymi palce stóp.

Stanowiska pracy powinny umożliwić swobodę ruchu, niezbędną do wykonywania pracy.

6. Maszyny i urządzenia techniczne użytkowane na placu budowy

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót budowlanych przy użyciu maszyn i urządzeń technicznych:

- pochwycenie kończyny górnej lub kończyny dolnej przez napęd (brak pełnej osłony napędu),
- potrącenie pracownika lub osoby postronnej łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej),
- porażenie prądem elektrycznym (brak zabezpieczenia przewodów zasilających urządzenia mechaniczne przed uszkodzeniami mechanicznymi).

Maszyny i inne urządzenia techniczne oraz narzędzia zmechanizowane powinny być montowane, eksploatowane i obsługiwane zgodnie z instrukcją producenta oraz spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących systemu oceny zgodności.

Maszyny i inne urządzenia techniczne, podlegające dozorowi technicznemu, mogą być używane na terenie budowy tylko wówczas, jeżeli wystawiono dokumenty uprawniające do ich eksploatacji.

Wykonawca, użytkujący maszyny i inne urządzenia techniczne, niepodlegające dozorowi technicznemu, powinien udostępnić organom kontroli dokumentację techniczno – ruchową lub instrukcję obsługi tych maszyn lub urządzeń.

Operatorzy lub maszyniści żurawi, maszyn budowlanych, kierowcy wózków i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje.

Stanowiska pracy operatorów maszyn lub innych urządzeń technicznych, które nie posiadają kabin, powinny być:

- zadaszone i zabezpieczone przed spadającymi przedmiotami,
- osłonięte w okresie zimowym.

7. INSTRUKTAŻ PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH

Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, przeprowadza się jako:

- szkolenie wstępne,
- szkolenie okresowe.

Szkolenia te przeprowadzane są w oparciu o programy poszczególnych rodzajów szkolenia.

Szkolenia wstępne ogólne („instruktaż ogólny”) przechodzą wszyscy nowo zatrudniani pracownicy przed dopuszczeniem do wykonywania pracy.

Obejmuje ono zapoznanie pracowników z podstawowymi przepisami bhp zawartymi w Kodeksie pracy, w układach zbiorowych pracy i regulaminach pracy, zasadami bhp obowiązującymi w danym zakładzie pracy oraz zasadami udzielania pierwszej pomocy.

Szkolenie wstępne na stanowisku pracy („Instruktaż stanowiskowy”) powinien zapoznać pracowników z zagrożeniami występującymi na określonym stanowisku pracy, sposobami ochrony przed zagrożeniami, oraz metodami bezpiecznego wykonywania pracy na tym stanowisku. Pracownicy przed przystąpieniem do pracy, powinni być zapoznani z ryzykiem zawodowym związanym z pracą na danym stanowisku pracy. Fakt odbycia przez pracownika szkolenia wstępnego ogólnego, szkolenia wstępnego na stanowisku pracy oraz zapoznania z ryzykiem zawodowym, powinien być potwierdzony

przez pracownika na piśmie oraz odnotowany w aktach osobowych pracownika. Szkolenia wstępne podstawowe w zakresie bhp, powinny być przeprowadzone w okresie nie dłuższym niż 6 – miesięcy od rozpoczęcia pracy na określonym stanowisku pracy. Szkolenia okresowe w zakresie bhp dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, powinny być przeprowadzane w formie instruktażu nie rzadziej niż raz na 3 lata, a na stanowiskach pracy, na których występują szczególne zagrożenia dla zdrowia lub życia oraz zagrożenia wypadkowe – nie rzadziej niż raz w roku. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach operatorów żurawi, maszyn budowlanych i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje. Powyższy wymóg nie dotyczy betoniarek z silnikami elektrycznymi jednofazowymi oraz silnikami trójfazowymi o mocy do 1 KW.

Na placu budowy powinny być udostępnione pracownikom do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące:

- wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników,
- obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych,
- postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi,
- udzielania pierwszej pomocy.

W/w instrukcje powinny określać czynności do wykonywania przed rozpoczęciem danej pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania danej pracy, czynności do wykonywania po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników.

Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad BHP.

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót) oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.

8. ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót) oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.

Nieprzestrzeganie przepisów bhp na placu budowy prowadzi do powstania bezpośrednich zagrożeń dla życia lub zdrowia pracowników.

- przyczyny organizacyjne powstania wypadków przy pracy:
  - a) niewłaściwa ogólna organizacja pracy
    - nieprawidłowy podział pracy lub rozplanowanie zadań,
    - niewłaściwe polecenia przełożonych,
    - brak nadzoru,
    - brak instrukcji posługiwania się czynnikami materialnym,
    - tolerowanie przez nadzór odstępstw od zasad bezpieczeństwa pracy,
    - brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa pracy i ergonomii,
    - dopuszczenie do pracy człowieka z przeciwwskazaniami lub bez badań lekarskich;
  - b) niewłaściwa organizacja stanowiska pracy:
    - niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowiskach pracy,
    - nieodpowiednie przejścia i dojścia,
    - brak środków ochrony indywidualnej lub niewłaściwy ich dobór

- przyczyny techniczne powstania wypadków przy pracy:
  - niewłaściwy stan czynnika materialnego:
    - wady konstrukcyjne czynnika materialnego będące źródłem zagrożenia,
    - niewłaściwa stateczność czynnika materialnego,
    - brak lub niewłaściwe urządzenia zabezpieczające,
    - brak środków ochrony zbiorowej lub niewłaściwy ich dobór,
    - brak lub niewłaściwa sygnalizacja zagrożeń,
    - niedostosowanie czynnika materiału do transportu, konserwacji lub napraw;
  - niewłaściwe wykonanie czynnika materialnego:
    - zastosowanie materiałów zastępczych,
    - niedotrzymanie wymaganych parametrów technicznych;
  - wady materiałowe czynnika materialnego:
    - ukryte wady materiałowe czynnika materialnego;
  - niewłaściwa eksploatacja czynnika materialnego:
    - nadmierna eksploatacja czynnika materialnego,
    - niedostateczna konserwacja czynnika materialnego,
    - niewłaściwe naprawy i remonty czynnika materialnego.

Osoba kierująca pracownikami jest obowiązana:

organizować stanowiska pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy,
dbać o sprawność środków ochrony indywidualnej oraz ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem,
organizować, przygotowywać i prowadzić prace, uwzględniając zabezpieczenie pracowników przed wypadkami przy pracy, chorobami zawodowymi i innymi chorobami związanymi z warunkami środowiska pracy.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

3. Widok na budynek trafostacji

4. Widok na budynek trafostacji

5. Widok na budynek trafostacji oraz ścianę budynku Collegium Maius

6. Widok na pierzeję zachodnią dziedzińca wschodniego

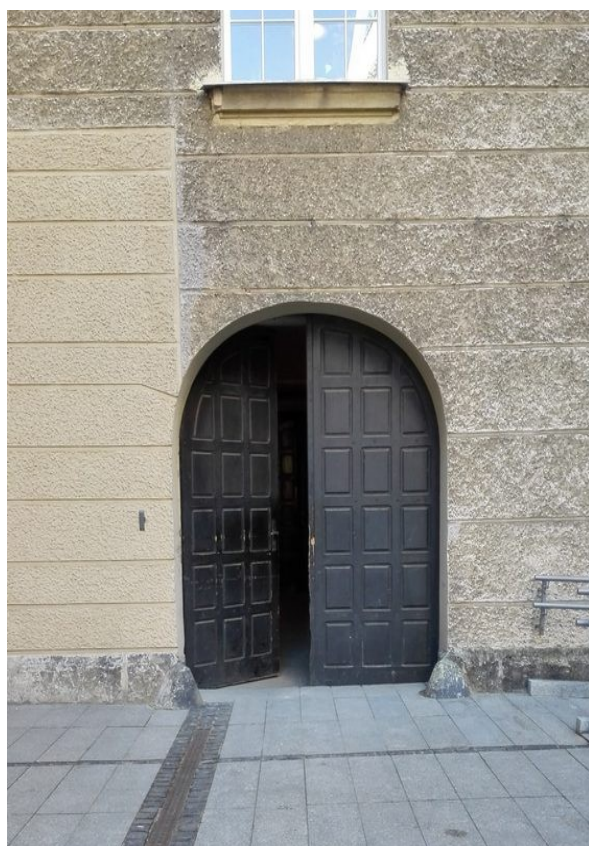
7. Widok na pierzeję wschodnią dziedzińca wschodniego

8. Widok na pierzeję północną dziedzińca wschodniego

9. Widok na pierzeję południową dziedzińca wschodniego

10. Widok na istniejącą bramę wjazdową na dziedziniec wschodni od strony ul. O. H. Kowalczyka

11. Widok na drzwi oraz schody do demontażu, pierzeja zachodnia
(obecne wejście do pomieszczenia centrali)

12. Widok na istniejące drzwi oraz kanał wentylacyjny przeznaczony do likwidacji,
pierzeja południowa

Poznań, dnia 29.01. 19 85 r.

Obywatelstwo: Jacek Bułat
(imię i nazwisko)

jest upoważniony(a) do:

(pieczęć)

Nr 47/85/Pw

Decyzja o stwierdzeniu przygotowania zawodowego

do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych
w budownictwie

4 ust. 1 i 2, § 6 ust. 1 i 2, § 7

Nr podstawia § i § 13 ust. 1 pkt 1 lit. - rozporządzenia Mi-
nistrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975 r. w sprawie samodzielnych fun-
kcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 8, poz. 46) stwierdza się, że:

Obywatelstwo

Jacek

Jan BUŁAT

(imię i nazwisko)

minister inżynier architekt

(tytuł naukowy - zawodowy)

wydany(a) dnia

4 lutego

19 85 r. w

Poznaniu

osiąga przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnych funkcji
projektanta oraz kierownika budowy i robót

w specjalności

architektonicznej

(rodzaj funkcji)

w zakresie

architektury

(specjalność zawodowa)

1/ sporządzania projektów w zakresie rozwiązań:

a/ architektonicznych wszelkich obiektów budowlanych,

b/ konstrukcyjno-budowlanych obiektów budowlanych w budownictwie
osób fizycznych, z wyłączeniem konstrukcji fundamentów głą-
bokich i trudniejszych konstrukcji statycznie niewyznaczal-
nych,2/ kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy i robót,
kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych ele-
mentów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego:

a/ wszelkich budynków,

b/ budowli w budownictwie osób fizycznych oraz budowli służą-
cych do celów rozrywki, wypoczynku i sportu - z wyłączeniem
konstrukcji fundamentów głębokich i trudniejszych konstrukcji
statycznie niewyznaczalnych.

ZKI

2-cy zastępcy Architekta Wzrostłego
[Signature]
(podpis i pieczęć)

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wielkopolska Okręgowa Rada Izby Architektów RP

ZAŚWIADCZENIE - ORYGINAŁ

(wypis z listy architektów)

Wielkopolska Okręgowa Rada Izby Architektów RP zaświadcza, że:

mgr inż. arch. Jacek Bułat

posiadający kwalifikacje zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności architektonicznej i w zakresie posiadanych uprawnień nr **47/85/Pw**, jest wpisany na listę członków Wielkopolskiej Okręgowej Izby Architektów RP pod numerem: **WP-0028**.

Członek czynny od: 01-01-2002 r.

Data i miejsce wygenerowania zaświadczenia: 14-01-2015 r. Poznań.

Zaświadczenie jest ważne do dnia: **30-06-2016 r.**

Podpisano elektronicznie w systemie informatycznym Izby Architektów RP przez:
Aleksandra Kornecka, Sekretarz Okręgowej Rady Izby Architektów RP.

Nr weryfikacyjny zaświadczenia:

WP-0028-AYE2-8F7D-531C-5CCE

Dane zawarte w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić podając nr weryfikacyjny zaświadczenia w publicznym serwisie internetowym Izby Architektów: www.izbaarchitektow.pl lub kontaktując się bezpośrednio z właściwą Okręgową Izbą Architektów RP.

**IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
WIELKOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW
OKRĘGOWA KOMISJA KWALIFIKACYJNA

l.dz. 40 WP-OIA/OKK/2009

Poznań, dnia 22 czerwca 2009 r.

sygnatura akt: WOIA-OKK/46/2009

DECYZJA nr WP-OIA/OKK/UpB/39/2009

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 13 ust. 1 pkt 1 i art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016; dalej: zmiana; Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 41, Nr 92, poz. 881, Nr 93, poz. 888 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 113, poz. 954, Nr 163, poz. 1362 i 1364 oraz Nr 169, poz. 1419 oraz z 2006 r. Nr 12, poz. 63), art. 11 i 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42, z 2002 r. Nr 23, poz. 221 i Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 190, poz. 1864, z 2004 r. Nr 141, poz. 1492 oraz z 2005 r. Nr 150, poz. 1247), oraz art. 104 i 107 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071; dalej: zmiana; Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 78, poz. 682)

stwierdza się, że

Pan

mgr inż. arch. Adam Błaszczyk

posiada odpowiednie wykształcenie techniczne i praktykę zawodową
i nadaje się

UPRAWNIENIA BUDOWLANE

w specjalności architektonicznej do projektowania bez ograniczeń

Decyzja niniejsza jako uwzględniająca w całości zażądanie strony nie wymaga uzasadnienia.

Od decyzji przysługuje Panu/Pani odwołanie do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Izby Architektów. Odwołanie wchodzi w życie z dniem wydania decyzji. Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej Wielkopolskiej Okręgowej Izby Architektów, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

Przewodniczący Wielkopolskiej Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej

Andrzej J. Nowak
architekt

**WIELKOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW
OKRĘGOWA KOMISJA KWALIFIKACYJNA**

1. Przewodniczący Komisji:	mgr inż. arch.	Andrzej Nowak	(podpis)
2. Sekretarz Komisji:	mgr inż. arch.	Ewa Pawlicka - Garus	(podpis)
3. Z-ca przewodniczącego komisji:	mgr inż. arch.	Jacek Buszkiewicz	(podpis)
4. Członek Komisji:	mgr inż. arch.	Stefan Bajer	(podpis)
5. Członek Komisji:	mgr inż. arch.	Małgorzata Matusiewicz	(podpis)
6. Członek Komisji:	mgr inż. arch.	Stanisław Mikołajczak	(podpis)
7. Członek Komisji:	mgr inż. arch.	Anna Pleśńska	(podpis)
8. Członek Komisji:	mgr inż. arch.	Eryk Steiniski	(podpis)
9. Członek Komisji:	mgr inż. arch.	Szymon Weyna	(podpis)
10. Doradca prawny	mgr Bartosz Guss		(podpis)

Otzymia:

- 1) Strona (wnioskodawca): arch. Adam Błaszczyk 61-171 Poznań, ul. Żmigrodzka 13 e/4
- 2) Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego 00-512 Warszawa ul. Kuca 38/42
- 3) Wielkopolska Okręgowa Rada Izby Architektów 61-772 Poznań, Stary Rynek 56
- 4) a.a

Strona 2 z 2
61-772 Poznań, ul. Stary Rynek 56, Tel./fax: (061) 855 08 46, 852 00 20, E-mail: wielkopolska@izbaarchitektow.pl
Http://wielkopolska.iarp.pl NIP: 778-13-99-181 Regon: 017466395-00074 Konto: PKO BP S.A. Nr 71 1020 4027 0000 1202 0033 5935

Strona 1 z 2
61-772 Poznań, ul. Stary Rynek 56, Tel./fax: (061) 855 08 46, 852 00 20, E-mail: wielkopolska@izbaarchitektow.pl
Http://wielkopolska.iarp.pl NIP: 778-13-99-181 Regon: 017466395-00074 Konto: PKO BP S.A. Nr 71 1020 4027 0000 1202 0033 5935

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wielkopolska Okręgowa Rada Izby Architektów RP

ZAŚWIADCZENIE - ORYGINAŁ

(wypis z listy architektów)

Wielkopolska Okręgowa Rada Izby Architektów RP zaświadcza, że:

mgr inż. arch. Adam Błaszczuk

posiadający kwalifikacje zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności architektonicznej i w zakresie posiadanych uprawnień nr **WP-OIA/OKK/UpB/39/2009**,

jest wpisany na listę członków Wielkopolskiej Okręgowej Izby Architektów RP pod numerem: **WP-0780**.

Członek czynny od: 01-07-2010 r.

Data i miejsce wygenerowania zaświadczenia: 10-06-2015 r. Poznań.

Zaświadczenie jest ważne do dnia: **30-06-2016 r.**

Podpisano elektronicznie w systemie informatycznym Izby Architektów RP przez:
Aleksandra Kornecką, Sekretarz Okręgowej Rady Izby Architektów RP.

Nr weryfikacyjny zaświadczenia:

WP-0780-7DA9-ED26-9D34-YC7E

Dane zawarte w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić podając nr weryfikacyjny zaświadczenia w publicznym serwisie internetowym Izby Architektów: www.izbaarchitektow.pl lub kontaktując się bezpośrednio z właściwą Okręgową Izbą Architektów RP.

URZĄD WOJEWÓDZKI
w Poznaniu
Wydział Gospodarki Przestrzennej
Al. Niepodległości 18
60-967 Poznań

Nr 83/PW/94

Poznań, dnia 18.02.1994r.

DECYZJA O STWIERDZENIU PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO

do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie

Na podstawie § 2 ust.1 pkt.2, § 4 ust.2, § 6 ust.2, § 7, § 13 ust.1 pkt.2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz.U.Nr 8, poz.46) stwierdza się, że:

Pan Jan D R Z E W I E C K I
mgr inż. budownictwa

urodzony 20 listopada 1963r. w Turku posiada przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnych funkcji

p r o j e k t a n t a

w specjalności konstrukcyjno - budowlanej
w zakresie konstrukcji budowlanych

Pan Jan D R Z E W I E C K I

jest upoważniony do :

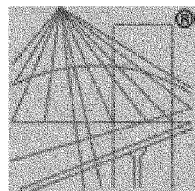
- 1/sporządzania projektów w zakresie rozwiązań konstrukcyjno - budowlanych oraz innych budowli, z wyłączeniem linii, węzłów i stacji kolejowych, dróg i nawierzchni lotniskowych, mostów, budowli hydrotechnicznych i melioracji wodnych,
- 2/sporządzania projektów w zakresie rozwiązań architektonicznych budynków inwentarskich i gospodarczych, adaptacji projektów powtarzalnych innych budynków oraz sporządzania planów zagospodarowania działki związanych z realizacją tych budynków,
- 3/kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy, kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego obiektów budowlanych w budownictwie jednorodzinny, zagrodowym oraz innych budynków o kubaturze do 1000 m sześć. w zakresie konstrukcji budowlanych. -----

EO/

z up. WOJEWODY

mgr inż. Jerzy Gładysiak
Zastępca Dyrektora Wydziału
Gospodarki Przestrzennej

P O L S K A
I Z B A
I N Ż Y N I E R Ó W
B U D O W N I C T W A

Zaświadczenie

o numerze weryfikacyjnym:

WKP-3UA-61E-AMM *

Pan Jan Drzewiecki o numerze ewidencyjnym WKP/BO/0846/01
adres zamieszkania ul. Mickiewicza 1a/12, 60-833 Poznań
jest członkiem Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i posiada wymagane
ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.
Niniejsze zaświadczenie jest ważne do dnia 2016-12-31.

Zaświadczenie zostało wygenerowane elektronicznie i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w dniu 2015-11-27 roku przez:

Jerzy Stroński, Zastępca Przewodniczącego Okręgowej Rady Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

(Zgodnie art. 5 ust 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2001 Nr 130 poz. 1450) dane w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentom opatrzonym podpisami własnoręcznymi.)

* Weryfikację poprawności danych w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić za pomocą numeru weryfikacyjnego zaświadczenia na stronie Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa www.piib.org.pl lub kontaktując się z biurem właściwej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

URZĄD WOJEWÓDZKI

w Poznaniu

Wydział Inżynierii Budowlanej
ul. Św. Ducha 10, 60-201 Poznań
tel. 1-13 (Poznań) K. Sądowski: 19

Poznań, dnia 29.01. 1985 r.

(pieczęć)

Nr 2.85/PW

Decyzja o stwierdzeniu przyzgodzenia zawodowego

do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych
w budownictwie

4 ust. 2, § 6 ust. 3, § 7

Na podstawie § 13 ust. 1 pkt. 2 lit. - rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 8, poz. 46) stwierdza się, że:

Obywatel(ka)

Jerzy ZIELONACKI

(imię i nazwisko)

doktor nauk technicznych

magister inżynier budownictwa lądowego

(tytuł naukowy - zawody)

urodzony(ą) dnia 11 marca

1943 r. w Poznaniu

posiada przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnych funkcji

projektanta

(rodzaj funkcji)

konstrukcyjno - budowlanej

(rodzaj specjalności techniczno-budowlanej)

konstrukcji budowlanych

w specjalności

w zakresie

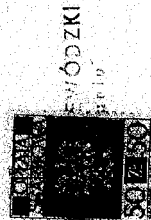
(specjalizacja zawodowa)

Obywatel(ka) Jerzy Zielonacki

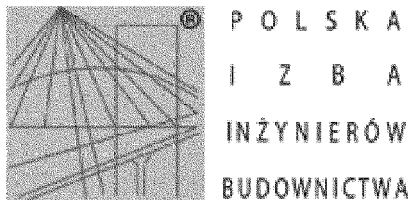
(imię i nazwisko)

jest upoważnion(ą) do:

- 1/ sporządzania projektów w zakresie rozwiązań konstrukcyjno - budowlanych budynków oraz innych budowli, z wyłączeniem linii, węzłów i stacji kolejowych, dróg oraz lotniskowych dróg startowych i manipulacyjnych, mostów, budowli hydrotechnicznych i melioracji wodnych,
- 2/ sporządzania w budownictwie osób fizycznych projektów w zakresie rozwiązań architektonicznych:
  - a/ budynków inwentarskich i gospodarczych, adaptacji projektów typowych i powtarzalnych innych budynków oraz sporządzania planów zagospodarowania działki związanej z realizacją tych budynków,
  - b/ budowli niebędących budynkami,
- 3/ w budownictwie osób fizycznych - do kierowania nadzorowania i kontrolowania budowy, kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego obiektów budowlanych.

mgr inż. arch. Jerzy Zielonacki
Wiceprez. Zarządu
Poznań, 29.01.1985

Zaświadczenie

o numerze weryfikacyjnym:

WKP-HGV-P8H-S35 *

Pan Jerzy Zielonacki o numerze ewidencyjnym WKP/BO/5892/01
adres zamieszkania ul. Okopowa 12, 61-357 Poznań
jest członkiem Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i posiada wymagane
ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.
Niniejsze zaświadczenie jest ważne do dnia 2016-12-31.

Zaświadczenie zostało wygenerowane elektronicznie i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w dniu 2015-11-20 roku przez:

Włodzimierz Draber, Przewodniczący Okręgowej Rady Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

(Zgodnie art. 5 ust 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2001 Nr 130 poz. 1450) dane w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentom opatrzonym podpisami własnoręcznymi.)

* Weryfikację poprawności danych w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić za pomocą numeru weryfikacyjnego zaświadczenia na stronie Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa www.piib.org.pl lub kontaktując się z biurem właściwej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.